

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra sociologie a andragogiky

**SPOKOJENOST MATEK SE SLUŽBAMI MATEŘSKÉHO CENTRA
RADOST VE VYŠKOVĚ NA MORAVĚ**

**MOTHERHOOD SATISFACTION WITH SERVICES OF MOTHER CENTER
RADOST IN VYŠKOV NA MORAVĚ**

Bakalářská diplomová práce

Jarmila Valachová

Vedoucí bakalářské diplomové práce: Mgr. Pavlína Valouchová

Olomouc 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a zdroje, které jsem použila.

V Lulči, dne

.....

Jarmila Valachová

Poděkování

Děkuji paní Mgr. Pavlíně Valouchové za cenné rady a odborné vedení mé bakalářské diplomové práce.

Anotace

Předkládaná bakalářská práce pojednává o problematice sociálního postavení žen na mateřské a rodičovské dovolené. Je zaměřená na možnost těchto matek využívat mateřského centra jako podpůrné skupiny při zvládnání péče a výchovy malého dítěte.

Cílem této bakalářské práce je zhodnotit činnost konkrétního mateřského centra ve Vyškově na Moravě z pohledu samotných uživatelék. Vychází z předpokladu, že mateřské centrum by mělo kopírovat především potřeby matek malých dětí. Součástí bakalářské práce je praktická část zaměřená na popis vyškovského Mateřského centra Radost, o.s. a následně provedené šetření spokojenosti uživatelék s jeho nabízenými aktivitami. K dosažení cíle je použita kvantitativní strategie, technika ankety.

Výsledky šetření této práce mohou být následně použity při plánování další činnosti zmíněného mateřského centra a dále mohou posloužit jako podklad při komunitním plánování pracovní skupiny „Péče o rodinu, děti a mládež“ u Městského úřadu Vyškov.

Klíčová slova: rodina, rodičovství, rané mateřství, mateřská dovolená, rodičovská dovolená, sociální izolace, mateřské centrum.

Annotation

The translated bachelor's degree work is describing a problem involving social position of women on a maternity or family leave. It is focused on the usage of a maternity center by these mothers as their support for caring and upbringing of a small child.

The goal of this bachelor's work is to analyze a specific maternal center in Vyskov na Morave from the perspective of individual users. It is assumed that the center should provide needed care based on needs of current mothers. Part of this bachelor's work is practical experience, focused on the description of a maternity center "Radost, o.s." in Vyškov na Moravě. It was followed by inquiry into satisfaction of provided services. To reach the goal, quantitative analysis is used.

Results of this work can be used in a future planning of activity in this center and also can be used as a baseline for communal planning of the work group called "Care for family, child and adolescence" at the municipal hall Vyškov na Moravě.

Key Words: family, parenting, early maternity, maternity leave, family leave, social isolation, maternity center.

OBSAH

ÚVOD	7
1 RODINA V DNEŠNÍ SPOLEČNOSTI	8
1.1 RODINA S MALÝMI DĚTMI	10
2 LEGISLATIVNÍ UKOTVENÍ MATEŘSKÉ A RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ	18
3 ŽENA NA MATEŘSKÉ A RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ	19
3.1 POTŘEBY MATEK NA MATEŘSKÉ A RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ	22
3.2 ZDROJE PODPORY MATEK NA MATEŘSKÉ A RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ	23
4 MATEŘSKÁ CENTRA	25
4.1 DEFINICE	25
4.2 HISTORIE VZNIKU MATEŘSKÝCH CENTER V ČESKÉ REPUBLICE	26
4.3 PŘÍNOS MATEŘSKÝCH CENTER	27
4.3.1 <i>Přínos mateřského centra pro matku:</i>	28
4.3.2 <i>Přínos mateřského centra pro dítě</i>	30
4.3.3 <i>Přínos mateřského centra pro rodinu a občanskou společnost</i>	33
4.4 SÍŤ MATEŘSKÝCH CENTER O.S.	35
5 PRAKTICKÁ ČÁST	37
5.1 MATEŘSKÉ CENTRUM RADOST, O.S.	37
5.2 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ	40
5.3 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT	42
5.4 STANOVENÍ DOPORUČENÍ.....	61
ZÁVĚR	62
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	63
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	65
PŘÍLOHY	66

ÚVOD

Většina žen-matek dnes pojímá mateřství jako vysokou hodnotu. Řada z nich zdůrazňuje důležitost mateřské péče a kontaktu s malým dítětem, zároveň však během mateřské a rodičovské dovolené zjišťuje, že každodenní rutina života ženy v domácnosti může být zdrojem stresu a nepohody. Romantické představy především žen-prvorodiček o mateřství a rodičovství se začínají postupně ukrývat pod tíhou vyčerpání, která péče a výchova malého dítěte přináší. Instinktivně proto hledají ve svém sociálním okolí radu, pomoc, pochopení a sounáležitost. Toto mohou nabídnout organizace zaměřené na podporu rodiny s dětmi mezi něž v České republice patří i mateřská centra.

A právě činností mateřských center se budu ve své bakalářské práci zabývat. Výzkumným šetřením budu zjišťovat, zda konkrétní Mateřské centrum Radost, o.s. ve Vyškově na Moravě pomáhá naplňovat potřeby žen-matek zůstávajících na mateřské a rodičovské dovolené.

V teoretické části se budu věnovat postavení rodiny ve společnosti, uvedu její funkce. Zaměřím se na rodinu s malými dětmi, poukážu na možné problémy spojené s raným rodičovstvím a především s raným mateřstvím. Představím legislativní rámec úpravy mateřské a rodičovské dovolené v České republice a uvedu možnosti jejího čerpání. Dále se zaměřím na změnu životního stylu ženy-matky po nástupu na mateřskou dovolenou a uvedu její potřeby spojené s celodenní péčí o malé dítě. Následně uvedu možné zdroje podpory a pomoci těchto žen-matek. Dále se budu v teoretické části zabývat mateřskými centry. Pomocí definice představím jejich činnosti, krátce uvedu historii jejich vzniku v České republice a představím zastřešující organizaci většiny z nich, Síť MC o.s.. Dále se v této kapitole budu blíže zabývat přínosem mateřských center pro matku, dítě, rodinu a občanskou společnost. Tato teoretická část bude podkladem pro praktickou část.

Součástí praktické části bude představení činnosti konkrétního Mateřského centra Radost, o.s. ve Vyškově na Moravě a následné šetření spokojenosti dnešních matek využívajících služeb tohoto centra. Praktickou část bakalářské práce provedu pomocí kvantitativního sociologického šetření, použiji techniku ankety. Po analýze a interpretaci zjištěných dat stanovím doporučení pro další práci zmíněného centra.

1 RODINA V DNEŠNÍ SPOLEČNOSTI

Stěžejní pro tuto bakalářskou práci je sociální postavení ženy po nástupu na mateřskou dovolenou. Žena se po porodu dítěte stává matkou, její partner otcem a spolu vytváří novou rodinu. V této kapitole se proto zabývám pojmem rodina, její podobou a funkcí.

Rodina je v dnešní společnosti stále významnou institucí. Je důležitá pro jednotlivce i celou společnost. Podstatným způsobem formuje osobnost, chování a jednání každého z nás. Její podoba a dílčí funkce procházejí v čase neustálými změnami. A přesto zažitý a nejnámější model rodiny tvořený rodiči, jejich dětmi, případně prarodiči vykazuje neobyčejnou stabilní sílu ve všech obdobích vývoje lidstva a ve všech známých současných společnostech. Prakticky neznáme žádnou jinou formu společnosti, která by se neopírala o rodinu jako o svůj základní stavební článek.¹

I přes všechny změny podoby, rozdíly a odchylky má dnes většina rodin jedno společné, a to základní rámeček rodinného cyklu. Tento rámeček tvoří životní předěly, kterými jsou sňatek (vytvoření partnerství), narození prvního dítěte a jeho předškolní věk, školní věk nejmladšího dítěte a odchod dětí z domova. Je to pak v rodině především žena, jejíž život doznává pod tímto vlivem životních předělů podstatných změn. Před většinou žen stojí v těchto obdobích života možnost volby, jak rozložit své rodinné a pracovní závazky.²

Rodina jako místo socializace: rodina je především místem, kde dochází díky neustálé interakci rodinných příslušníků k socializaci všech jejich členů. I když z různých zdrojů zaznamenáváme informace o rozpadu dnešních rodin, o četných krizích manželství a dysfunkčních procesech v rodinách, i přes mnohé katastrofické vize o klesající soudržnosti a solidaritě dnešní rodiny, zůstává tato instituce stále nejvýznamnějším opěrným bodem, skupinou a místem pro socializaci nejen dítěte, ale i dospělého člověka.³

¹ srov. MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3. rozšířené a přepracované vydání. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON), 2003, s.10.

² srov. MAŘÍKOVÁ, H. *Proměny současné české rodiny (Rodina-gender-stratifikace)*. 1.vyd. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON), 2000, s.67.

³ srov. DE SINGLY, F. *Sociologie současné rodiny*, 1.vyd. Praha: Portál, 1999, s.7.

Mít rodinné zázemí - domov, žít v trvalém a nekonfliktním svazku, znamená pro většinu lidí prožívat naplňující a spokojený život. Rodina by tedy měla být emoční oporou pro všechny její členy. Je těžko postradatelnou institucí jak pro dítě tak pro dospělého člena. Mít stálého partnera a mít děti jsou stále ceněné přední hodnoty lidského života. O ně dospělý člověk opírá pocit vlastní hodnoty, pocit smysluplnosti své existence, na nich závisí také jeho psychická pohoda i zdraví.⁴

Mezi základní funkce rodiny patří⁵:

1. *funkce reprodukční*: slouží k udržování lidského druhu. V rámci této funkce jsou uspokojovány i sexuální potřeby partnerů (manželů).
2. *funkce ekonomicko-zabezpečovací*: i když v současné době přestaly být rodiny samostatnými výrobními jednotkami, tak bez základního materiálního zabezpečení rodina nemůže dobře existovat.
3. *funkce socializačně výchovná*: především dětem rodina poskytuje výchovu a vzdělání s cílem jejich bezproblémového zařazení do širší společnosti, dospělí členové rodiny se učí přizpůsobovat se stále novým a měnícím se životním situacím.
4. *funkce citově intimní*: rodina poskytuje všem svým členům jistotu, zázemí, vzájemně důvěrné a intimní vztahy, spolu s vědomím sounáležitosti.

⁴ srov. MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3. rozšířené a přepracované vydání. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON), 2003, s.10.

⁵ srov. VYMĚTAL, J. *Lékařská psychologie*. 3.aktualizované vydání. Praha: Portál, 2003, s.90-91.

1.1 Rodina s malými dětmi

V této kapitole se budu věnovat rodině s malými dětmi. Zaměřím se na pozitiva a negativa rodičovství, rodičovskou zodpovědnost a kompetenci. Dále přiblížím změny v životě ženy způsobené raným mateřstvím a kapitolu ukončím pohledem na dnešní otcovství.

Na rodinu lze nahlížet také jako na systém, který se skládá z několika menších subsystémů, z nichž nejpodstatnější je partnerský (manželský) subsystém. Tento nově vytvořený partnerský subsystém je dle Sobotkové základní, hraje hlavní roli ve všech vývojových fázích životního cyklu rodiny. Celkový úspěch jakékoli rodiny závisí na schopnosti partnerů vypracovat si dobře fungující a kvalitní vztah. Způsob, jakým životní partneři společně rozhodují a komunikují, jak zvládají zátěžové situace, jak vidí společnou budoucnost a zaměření rodiny, jak si vzájemně uspokojují potřeby, je určitým výchozím modelem, který následně ovlivňuje i vývoj jejich dětí. Subsystém rodič-dítě pak vzniká okamžikem otěhotnění ženy a rozšiřuje hranice původního partnerského systému. Příchod dítěte na svět a následné rodičovství znamená pro partnery bohatou životní zkušenost, jednak radostnou, ale také to bývá období náchylné ke krizi.⁶

Rané rodičovství

Očekávané prvorozené dítě významným způsobem zasáhne do života partnerů (manželů). Narození dítěte přináší pro rodiče jednak emoční a sociální zisk, jednak novou zodpovědnost, kompetentnost, změnu dosavadních rolí a dosavadní volnosti. Rodiče v tomto období procházejí významnou proměnou svých zastávaných rolí, vzájemného partnerského vztahu a změnou dosavadního navyklého způsobu života.⁷

Sobotková uvádí pozitiva a negativa spojená s rodičovstvím jako⁸:

Oběti rodičovství:

1. Zpomalení kariéry matky.

⁶ srov. SOBOTKOVÁ, I. *Psychologie rodiny*. 2. přepracované vyd. Praha: Portál, 2007, s.27.

⁷ srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I*. Praha: Karolinum, 1997, s.17.

⁸ srov. SOBOTKOVÁ, I. *Psychologie rodiny*. 2. přepracované vyd. Praha: Portál, 2007, s.157-158.

2. Finanční znevýhodnění.
3. Omezení osobní svobody – péče o dítě v útlém věku znamená vysoké nároky limitující životní styl ženy.
4. Dopad na manželský vztah – ten uvádí po narození dítěte asi 50% párů, zejména negativní vliv vyčerpanosti a případné emocionální lability ženy na sexuální život.

Přínosy rodičovství:

1. Rozvoj partnerských (manželských) vztahů: mateřství přináší nový, většinou radostný vztah s dítětem a dodává novou dimenzi ve vztahu k partnerovi – žena vidí manžela v nové roli otce, manžel vidí svou ženu v nové roli matky. Mateřství je také základem pro nová přátelství s jinými rodinami, které mají malé děti.
2. Osobní naplnění: mateřství je pro některé ženy také příležitost k sebevyjádření a osobnímu rozvoji, dodává pocit osobní hodnoty, event. smysluplnosti života.
3. Pokračování rodu - pro některé rodiče je velmi podstatný pocit, že prostřednictvím dětí přesáhne jejich rodina do budoucnosti.

Matějček hovoří o naplnění pěti základních psychických potřeb dospělých prostřednictvím rodičovství jako⁹:

1. Potřeba stimulace – dítě je pro rodiče bohatým zdrojem podnětů a inspirací, dítě život obohacuje o nové (pozitivní i negativní) zážitky.
2. Potřeba učení, nabývání zkušeností – život s dítětem obohacuje na základě citových prožitků a čerpání nových zkušeností, které by jiným způsobem rodiče nenabyli.
3. Potřeba bezpečí a jistoty – rodina vytváří citové zázemí pro všechny své členy.
4. Potřeba společenského uznání – s novou rodičovskou rolí přichází naplnění potřeby společenského uplatnění a nové společenské hodnoty.
5. Potřeba otevřené budoucnosti – perspektiva zachování rodu.

⁹ srov. MATĚJČEK, Z. *RODIČE A DĚTI*. 2.vyd. Praha: Avicem zdravotnické nakladatelství, n.p., 1989, s.15-16.

Rodičovská zodpovědnost a kompetence

S rodičovstvím je spojena také nová úloha partnerů a to úloha rodičovské zodpovědnosti a kompetentnosti. Partneri se musí naučit novému řádu, nové komunikaci a toleranci vůči sobě navzájem, dítěti, širší rodině i sociálnímu okolí. Nejdůležitější je pak navázání vztahu rodičů směrem k dítěti: podle Matouška je instinktivní základ rodičovského chování nepochybný, rodiče prvorozených dětí se většinou chovají ke svým dětem „správně“. Rodičovská kompetence však může být v některých případech nepříznivě ovlivněna vrozenou povahou rodičů nebo deprivací z jejich původní rodiny. Také samotné dítě může ztěžovat rozvoj vztahu s rodičem svým vrozeným hendikepem: např. extrémním temperamentem (zejména neklidem a intenzivními negativními emočními reakcemi), převráceným režimem spánku a bdění, smyslovou vadou nebo nemocí.¹⁰

Kolčárková a Lacinová dodávají, že pro rodiče je důležité naučit se akceptovat především temperament jejich dítěte, najít správnou formu komunikace a tím si vytvářet pevný citový vztah. Každé dítě potřebuje získávat obraz o sobě samém, potřebuje se učit zacházet se svými hranicemi, postupně nabývat vědomí, že svět je dobré místo k životu. Jedním z prvních míst, kde se dítěti takového poznání dostává, je prostředí rodiny a kontakt s blízkými lidmi. Nejbližší lidé – matka a otec – jsou významnými osobami v životě dítěte a je přínosné, pokud mají kromě rodičovské lásky také dost sil a pocitů rodičovské kompetentnosti. Pokud síly, intuice, kladný vztah a někdy i důležité informace chybí, vazba dítěte s rodičem může být narušena a dítě bude překonávat běžné překážky spojené s dalším vývojem obtížněji.¹¹

Satirová ohledně rodičovství uvádí, že lidé jsou od přírody vybaveni určitou vnitřní rodičovskou moudrostí. Aby jim byla užitečná, musí z ní umět čerpat. Mladí rodiče potřebují každou pomoc, znalost a podporu, která je jim k dispozici. Každé mladé rodině tak může jen prospět, má-li ve svém okolí rodičovské středisko, sdružení či komunitu, která tuto jejich potřebu podpory uspokojuje.¹²

¹⁰ srov. MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3. rozšířené a přepracované vydání. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON), 2003, s.68.

¹¹ srov. KOLČÁRKOVÁ, I., LACINOVÁ, L. *RODIČOVSTVÍ OČIMA MATEK NEKLIDNÝCH DĚTÍ*. 1.vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2008, s 7.

¹² srov. SATIROVÁ, V. *Kniha o rodině*. 1vyd. Praha: Práh, Brno: Svan, 1994, s.196.

Takovým rodičovským střediskem v České republice je mimo jiné i instituce mateřského centra. Mateřská centra nabízejí podpůrné programy pro rodiny s malými dětmi. Jejich činnosti se váží na sdílení zkušeností, vzdělávání a především podporu mladých rodin. Posilují v rodičích pocit zodpovědnosti k dítěti a rodině jako celku. Pomáhají nalézat odpovědi, které s rodičovstvím a výchovou dětí bezprostředně souvisí.¹³

Rané mateřství

„Ženy na rodičovské dovolené jsou jednou z nejrizikovějších skupin populace z hlediska každodenní psychické zátěže.“¹⁴

„Vysoké procento žen na mateřské dovolené trpí depresí a téměř všechny se cítí nedocenené, vyčerpané a neúspěšné. A to přesto, že se standardně předpokládá, že matka bude ve své roli šťastná a péči o dítě bude vnímat jako pozitivní a naplňující.“¹⁵

„Děti znamenají omezení možnosti vzdělání, kvalifikace, zaměstnání a jiného životního uplatnění pro ženu-matku. Přinášejí zmatek, hluk, nepořádek nebo jednotvárné uvázání u plenek, u plotny, u školních úkolů.“¹⁶

O negativních emocích v mateřství a rodičovství se mluví relativně nově. Až v rámci druhé vlny feminismu v sedmdesátých letech dvacátého století začaly ženy-matky samy vypovídat o zážitku mateřství a o tom, jak nesamozřejmé a plné problémů je nacházení kladného vztahu k dítěti. Předtím bylo mateřství tradičně chápáno jako přirozený zdroj štěstí a naplnění v životě ženy.¹⁷

¹³ http://www.materska-centra.cz/download.php?FNAME=1156851364.upl&ANAME=MC_sbornik_cely.pdf (on-line 12.11.2010).

¹⁴ DZIAMOVÁ, V. *Mateřská centra jako místa rozvoje*, Praha, s.3.

¹⁵ LIPINSKÁ, K. *Management pro maminky, děti a my*, 7-8/2009, s.28-29.

¹⁶ MATĚJČEK, Z. *RODIČE A DĚTI*. 2.vyd. Praha: Avicem zdravotnické nakladatelství, n.p., 1989, s.13.

¹⁷ srov. KOLČÁRKOVÁ, I., LACINOVÁ, L. *RODIČOVSTVÍ OČIMA MATEK NEKLIDNÝCH DĚTÍ*. 1.vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2008, s. 54.

Již těhotenství může být pro některé nastávající matky dobou zátěže psychické, tělesné nebo i sociální. Žena se musí vyrovnávat s nastávající proměnou vlastní bytosti, s tělesnými změnami, s novými a občas nepříjemnými prožitky a pocity. Negativní pocity se občas objeví i u matky, která se na dítě od počátku svého těhotenství těší a na příchod dítěte se v době gravidity připravuje. Může se setkat se svými obavami ze zvládnutí budoucí role matky, z bolesti při porodu, ze změny svého dosavadního životního stylu života.¹⁸

Možný uvádí, že *těhotenství připravuje ženu na mateřství fyzicky, nikoli však sociálně*. Těhotenství bývá období plné představ a iluzí o očekávaném miminku. Zejména matky prvního dítěte mohou po jeho narození zažívat šok. Emoční nestabilita v raném mateřství, označována ve svém těžkém průběhu jako laktační psychóza, není způsobena jen hormonálními vlivy, ale i vlivy sociálními. Doby, kdy na mateřství a rodičovství připravovala mladou dívku i opakovaná zkušenost s jejími mladšími sourozenci - jak se tito chovali a jaké nároky kladli na své okolí jako kojenci - jsou již v minulosti: v dnešní generaci se mladá matka s bezprostřední a každodenní péčí o malé dítě nesetkává příliš často.¹⁹

Rané mateřství tak sebou přináší mimo pocitu naplnění a štěstí i velkou dávku vyčerpání, poporodní fyziologické změny, spánkovou deprivaci a zvýšenou emoční citlivost. Mohou se objevovat pocity nejistoty, selhání a bezradnosti. Toto období je pak náchylné i ke vzniku partnerských neshod. Novorozené dítě se stává středobodem rodiny, může být zdrojem velkého štěstí, ale i napětí, stresu, sblížení nebo odcizení partnerské dvojice.²⁰

Matoušek uvádí, že matka se po porodu orientuje převážně na dítě, je zvýšeně citlivá na jeho potřeby a snížene citlivá na všechno ostatní. Osobnosti matky a dítěte se jakoby prolínají. Dítě se potřebuje vyrovnat se svým příchodem na svět a matka se stává jeho ochranou.²¹

Pro matku začíná období hledání a navazování optimálního vztahu ke svému dítěti. Čím dříve se podaří matce a dítěti vzájemně se vyladit a začít budovat pevný vztah, tím lépe. Ke sladění aktivit dítěte a rodičů dochází hlavně při běžné péči o dítě –

¹⁸ srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I*. Praha: Karolinum.1997, s.18.

¹⁹ srov. MOŽNÝ, I. *Sociologie rodiny*, 2.vyd. upravené, Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON), 2002, s.132.

²⁰ srov. MATĚJČEK, Z. *PRVNÍCH 6 LET VE VÝVOJI A VÝCHOVĚ DÍTĚTE*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2005, s.41.

²¹ srov. MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3. rozšířené a přepracované vydání. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON), 2003, s. 69.

kojení, přebalování, koupání. Psychologové se shodují, že pro dítě je nejuvhodnější podmínkou vývoje, pokud má od počátku jednu osobu, která se mu věnuje, a která se nechá vést svou pečovatelskou intuicí. Nejčastěji je to pak matka, která by měla být na tuto úlohu biologicky i psychicky připravena.²²

Nemusí být ale připravena na obavy a rozpolcenost spojené s mateřstvím. *Matky novorozenců se teprve učí zvládat novou úlohu, bývají zaskočeny únavou, strachem a odpovědností. V těchto chvílích je nutná podpora ze strany partnera, širší rodiny nebo jejího sociálního okolí. Zdrojem potřebných informací a záchytným bodem tak pro matku mohou být např. i mateřská centra.*²³

Vymětal ke vztahu matka – novorozené dítě dodává, že z psychologického hlediska je pro dítě i jeho matku důležité zejména kojení, vzájemný fyzický i oční kontakt. Péče o novorozence má probíhat v souladu s jeho individuálním i biologickým rytmem. Dospělý se přizpůsobuje dítěti – a ne naopak.²⁴

Vágnerová dodává, že vazba matky k dítěti se projevuje zvýšenou potřebou matky pečovat o zcela závislého kojence i zvýšenou empatií k projevům a potřebám dítěte. Citlivá matka pak dokáže rozeznávat signály dětských potřeb a uspokojuje je takovým způsobem, který je pro dítě optimální a vyhovující. S mírou empatičnosti souvisí i schopnost poskytovat dítěti přiměřenou míru stimulace důležitou k jeho rozvoji. Vázanost matky k dítěti se projevuje potřebou jeho časté fyzické blízkosti a kontaktu. Matka zpočátku nedokáže a nechce dítě opustit ani na krátkou dobu, má tendenci se k němu co nejdříve vrátet, být mu nablízku a pečovat o něj.²⁵

Tři základní typy vazeb mezi dítětem a matkou²⁶:

1. Vazba bezpečná-jistá: matky poskytující bezpečí a jistotu, jsou empatické (rozumějící potřebám dítěte) a v jednání s dítětem klidné a vyrovnané.

²² srov. HORÁKOVÁ HOSKOVCOVÁ, S., SUCHOCHLEBOVÁ RYNTOVÁ, L. *Výchova k psychické odolnosti dítěte*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, s.25.

²³ srov.DZIAMOVÁ, V. *Mateřská centra jako místa rozvoje*, Praha.

²⁴ srov. VYMĚTAL, J. *Lékařská psychologie*. 3. aktualizované vydání. Praha: Portál, 2003, s.35.

²⁵ srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I*. Praha: Karolinum, 1997, s.60-61.

²⁶ srov. VYMĚTAL, J. *Lékařská psychologie*. 3. aktualizované vydání. Praha: Portál, 2003, s.35.

2. Vazba nejistá-ambivalentní: péče těchto matek o dítě kolísá (velké zaujetí-nezájem), což souvisí s tím, jak se matka sama cítí.
3. Vazba nejistá-vyhýbavá: matky jsou vůči dítěti svým postojem spíše odmítavé, reagují na jeho potřeby s větší či menší prodlevou, může se projevit i hněv matky.

Dále se budu zabývat otcem dítěte, abych dokreslila pohled na rodinu s malými dětmi. Přiblížím změny v úloze a roli otců, ke kterým v několika posledních desetiletích došlo.

Otcovství

Matějček vidí v dnešním otcovství moderní směry. Uvádí, že dle sociologických výzkumů v průběhu minulého století došlo k větším změnám v úloze otce v rodině než v úloze matky, a to směrem k větší intimitě rodinného života. Dnešní tatínci se o dítě spontánně a rádi zajímají, dokáží o něj pečovat.²⁷ Dodává, že otec je dnes mnohem více vychovatelem, pečovatelem a společníkem dítěte než byl kdykoliv v minulosti. S dítětem se dostává do blízkého vztahu již od prvních chvil života. Má možnost od narození dítěte formovat stavbu jeho osobnosti, účastnit se aktivně jak výchovy tak péče a poskytovat dítěti jistotu, zázemí a bezpečí.²⁸

Účast otce při porodu má podle Matějčka dvojí význam²⁹:

1. psychická podpora matky, uspokojení její potřeby životní jistoty,
2. prohloubení intimity vzájemného vztahu partnerů a posílení rodinné soudržnosti.

K tomu lze přiřadit ještě třetí význam podle Říčana³⁰:

3. navázání citového vztahu otce k dítěti již v prvních okamžicích jeho života.

²⁷ srov. MATĚJČEK, Z. *PRVNÍCH 6 LET VE VÝVOJI A VÝCHOVĚ DÍTĚTE*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2005, s.39-41.

²⁸ srov. MATĚJČEK, Z. *RODIČE A DĚTI*. 2.vyd. Praha: Avicem zdravotnické nakladatelství, n.p., 1989, s. 58.

²⁹ MATĚJČEK, Z. *PRVNÍCH 6 LET VE VÝVOJI A VÝCHOVĚ DÍTĚTE*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2005, s.24.

³⁰ ŘÍČAN, P. *Cesta životem: vývojová psychologie*. 2.vyd. Praha: Portál, 2006, s.261.

Jungwirthová poukazuje, že se dnešní tatínci na péči o dítě podílejí podstatně větší mírou, než bylo obvyklé u generace našich rodičů. Uvádí, že otec, který byl účastníkem porodu a měl možnost držet dítě v náručí bezprostředně po jeho příchodu na svět, se bude chovat jinak než otec, který v roce 1965 viděl své dítě poprvé týden po narození. Dnešní muži se spolu s těhotnými partnerkami účastní předporodních kursů, navštěvují s dětmi pediatrického lékaře, chodí na vycházky, přebalují a koupou děti od příchodu z porodnice. Jsou schopni uvádět dítě do dospělého světa a to mnohdy bezstarostněji a s větší odvahou než ženy-matky.³¹

Navíc proměnu vztahu otec-dítě můžeme sledovat nejen mezi generacemi, ale i v průběhu jedné generace, jednoho individuálního života. Dnešní tatínci úspěšně boří zažitý mýtus, že se věnují spíše odrostlejším dětem a dokazují, že se dokáží angažovat i v péči o velmi malé děti.³²

Partner ženy a otec dítěte má tedy v rodině důležitou roli. Jeho pevný citový vztah k ženě, jeho podpora a opora v citové oblasti, vlastní nepředstíraný zájem o dítě a angažovanost na jeho zdravém vývoji přispívá pozitivně k rodinné soudržnosti.³³

Matějček dále dodává, že do rodinného života přináší otec svůj nezaměnitelný mužský pohled na svět, své zkušenosti a energii, která bývá odlišná od ženské a mateřské. Muži jsou obdařeni ze své podstaty svými specifickými vlastnostmi, které se s ženskými a mateřskými mohou vzájemně doplňovat nebo rozšiřovat. Specificky mužskými vlastnostmi, které zvláště ve vztahu k dětem mají velkou hodnotu jsou: smysl pro humor, odlehčený pohled na věc, mužská hravost, soutěživost a vynalézavost, vtip.³⁴

³¹ srov. JUNGWIRTHOVÁ, I. *Pohodoví rodiče-pohodové děti: podporujeme vývoj dítěte*. 1.vyd. Praha: Portál, 2009, s.34.

³² srov. MAŘÍKOVÁ, H. *Proměny současné české rodiny (Rodina-gender-stratifikace)*. 1.vyd. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON), 2000, s.108.

³³ srov. MATĚJČEK, Z. *PRVNÍCH 6 LET VE VÝVOJI A VÝCHOVĚ DÍTĚTE*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2005, s.73.

³⁴ srov. MATĚJČEK, Z. *ŠKOLA RODIČŮ*. Praha: MAXDORF, s.r.o., nakladatelství odborné literatury. 2000, s.274.

2 LEGISLATIVNÍ UKOTVENÍ MATEŘSKÉ A RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ

Tato kapitola bude poukazovat na dnešní legislativní úpravu mateřské a rodičovské dovolené v České republice. Uvedu možnosti délky čerpání rodičovské dovolené a výši rodičovského příspěvku platné od 1.1.2011.

Během mateřské dovolené je vyplácena peněžitá pomoc v mateřství. Poskytuje se z důvodu porodu dítěte a to maximálně po dobu 28 týdnů (při porodu jednoho dítěte) nebo 37 týdnů (při porodu dvou nebo více dětí). Podmínky vzniku nároku k získání peněžité podpory v mateřství upravuje zákon č.187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.³⁵

Při čerpání rodičovské dovolené pak vzniká nárok na rodičovský příspěvek podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Rodičovský příspěvek je v současnosti stanoven ve třech základních výměrách daných v pevných částkách a je závislý na době, kterou si rodič zvolí jako délku své rodičovské dovolené. Délku rodičovské dovolené si matka či otec dítěte může stanovit dle svých potřeb a požadavků na dobu do dvou, tří nebo čtyř let věku dítěte.³⁶

Možné varianty čerpání délky rodičovské dovolené a výše rodičovského příspěvku³⁷:

1. Varianta rychlejšího čerpání – následné čerpání po peněžité pomoci v mateřství a to ve zvýšené výměře 11.400,-Kč. Částka je vyplácena do 24 měsíců věku dítěte. Podmínkou tohoto čerpání je nárok rodiče na peněžitou pomoc v mateřství v částce minimálně 380,-Kč za kalendářní den.
2. Varianta klasického čerpání - následné čerpání po peněžité pomoci v mateřství a to ve vyměřené částce 7.600,-Kč. Tato částka je vyplácena do 36 měsíců věku dítěte. Podmínkou tohoto čerpání je oprávněný nárok rodiče na peněžitou pomoc v mateřství.

³⁵ srov. § 32-38 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

³⁶ srov. § 30-32 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

³⁷ srov. § 32 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

3. Pomalejší čerpání – následné čerpání po peněžitě pomoci v mateřství nebo od narození dítěte (v případě, že nevznikl nárok na peněžitou pomoc v mateřství) a to ve výměře 7.600,-Kč. Tato částka je vyplácena do devíti měsíců věku dítěte a dále ve snížené výměře 3.800,- Kč do 48 měsíců věku dítěte.
4. U dětí se zdravotním postižením – vzniká nárok ode dne posouzení dítěte jako dítěte dlouhodobě zdravotně postiženého nebo dlouhodobě těžce zdravotně postiženého a to ve výměře 7.600,-Kč do sedmi let věku dítěte. Nárok vzniká bez ohledu na dříve zvolenou variantu rodičovského příspěvku.

3 ŽENA NA MATEŘSKÉ A RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ

V této kapitole přiblížím změnu životního stylu ženy a proměnu její role v sociálním a společenském prostoru po narození jejího dítěte. Budu se zabývat termínem sociální izolace ve spojení s mateřskou a rodičovskou dovolenou.

Budoucí maminky bývají plně očekávání příchodu svého dítěte. Své těhotenství většinou intenzivně prožívají, studují literaturu vážící se k průběhu těhotenství, samotnému porodu i péči o dítě. Mnohé z nich navštěvují předporodní kurzy a těhotenská cvičení. V poslední době své pocity a postřehy hojně konfrontují i na sociálních sítích internetu. V prvních dnech života novorozence jsou většinou zcela zahlceny nastalou radostnou událostí a plně si vychutnávají své mateřství. S nadšením pečují také o svoji domácnost a se svými nejbližšími se těší z nového člena rodiny. Postupně se vžívají do své nové role matky a ženy v domácnosti.³⁸

Tato nová role sebou přináší nemalé změny v jejich dosavadním společenském a sociálním životě. Některé ženy-matky odcházející na mateřskou dovolenou ze svých placených zaměstnání a vydobytých postů, mohou být překvapeny náhlým pocitem uzavřenosti ve svých domovech spojených s kolotočem péčí o dítě a domácnost. Chybí jim společnost lidí, komunikace dospělých, kreativní činnosti. Jsou náhle odkázány jen samy na sebe, částečně omezeny režimem dítěte. Sociální a společenský život ženy-matky na mateřské či rodičovské dovolené tak může pozvolna upadat. Pokud jí její nejbližší sociální okolí nenabídne podporu a pomoc, zmenšuje se její svět pouze na domácí prostředí.³⁹

³⁸ srov. KRAMULOVÁ, D. *Jsme tři a všechno je najednou jinak...dětí a my*, 1/2010, s.41-42.

³⁹ srov. DZIAMOVÁ, V. *Mateřská centra jako místa rozvoje*, Praha, s.2.

Možný uvádí, že „jestliže v tradiční společnosti práce kolem domácnosti zapojovaly ženu do sociálních systémů vyššího řádu (přiváděly ji „do společnosti“), pro průmyslové proletářky (i měšťanské paní té doby) se stala náhle domácnost místem sociální izolace. Změnami technologie, životního tempa, typu bydlení i rodinných systémů se stalo, že široká paleta „domácích“ prací, které byly dosud vykonávány kolektivně (a často mimo vlastní dům), buďto změnami technologie zmizela, anebo byla individualizována. Chození ke studni či kašně pro vodu, kolektivní praní a máchání prádla v tekoucí vodě, draní peří, přástky, tkaní, zabíjení domácích zvířat a konzervování potravin uzením či zavařováním, to všechno a ještě mnoho dalších činností se v tradiční podobě realizovalo v kooperaci velkých příbuzenských a sousedských systémů, přivádělo ženu do společnosti, vytvářelo v komunitě „ženský klan“ a tvořilo půdorys pro bohaté a četné sociální interakce. S rozpadem tradiční komunity se domácnost stala místem izolace ženy a je jím dodnes.“⁴⁰

Tato domácí izolace bývá některými ženami velmi negativně vnímána. Navíc se od ženy zůstávající na mateřské a rodičovské dovolené automaticky očekává, že bude zastávat většinu domácích prací. Tato neplacená práce v domácnosti není většinou naší společností chápána jako „práce“, je silně podceňována a spolu s výchovou dětí bývá považována za součást přirozenosti ženy-matky.⁴¹

Smutnou skutečností je to, že právě placená práce v zaměstnání se stala v dnešní době u nás jediným, téměř výhradním střediskem společenského života – nikoli už rodina, sousedství či obecní komunita. Lidské společenství, komunikace mezi dospělými a ocenění práce je také to, co k placenému zaměstnání mnohé ženy-matky přitahuje a odvádí od malých dětí.⁴²

Placená práce tvoří důležitou složku identity dnešních českých žen. I když rodina má v životě žen-matek stále přednost před placenou prací (zaměstnáním, povoláním či kariérou), české ženy bez práce být nechtějí nebo nemohou.⁴³

⁴⁰ MOŽNÝ, I. *Moderní rodina (mýty a skutečnosti)*. 1.vyd. Brno: Blok, 1990, s.121-122.

⁴¹ srov. MAŘÍKOVÁ, H. *Proměny současné české rodiny (Rodina-gender-stratifikace)*. 1.vyd. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON), 2000, s.66.

⁴² srov. MOŽNÝ, I. *Moderní rodina (mýty a skutečnosti)*. 1.vyd. Brno: Blok, 1990, s.122.

⁴³ srov. MAŘÍKOVÁ, H. *Proměny současné české rodiny (Rodina-gender-stratifikace)*. 1.vyd. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON), 2000, s.196.

Vymezení vlastního prostoru - Maříková poukazuje na to, že pro většinu českých rodin stále ještě platí, že žena sama vykonává nebo organizuje převážnou většinu domácích prací. Pokud se muž účastní některých (ženských domácích) prací, je spíše pomocníkem ženy než rovnocenným partnerem. *Nestejnost objemu a rozsahu dělby práce v domácnosti hodnotí ženy jako nespravedlivou a bývají s touto situací často nespokojeny.*⁴⁴

Maříková dodává, že ani technické vymoženosti dnešní doby neodstraní monotónnost práce v domácnosti a ženami-matkami jsou vnímány jako mechanické, ubíjející a časově náročné. Ženy nemají chuť a necítí povinnost neustále vařit, žehlit, vysávat. Tyto stereotypní a stále se opakující povinnosti mohou přinášet pocit marnosti, ubíjející bezvýchodnosti a nedocenené snahy *přičemž ponechávají příliš malý prostor pro to, aby se ženy realizovaly i jiným způsobem.*⁴⁵ „*Prostor pro chování a jednání ženy tak v době mateřské dovolené dost výrazně vymezuje někdo jiný než ona sama – bývá to partner, (manžel), děti, nebo její vnitřní ohledy na rodinu jako celek. Přestože žena ustupuje ze své pozice a svých ambicí leckdy dobrovolně, je zde otázka, zda jí není tato „dobrovolnost“ vnucená (bez ohledu na to, zda si to žena uvědomuje nebo ne), a to společenským a sociálním prostředím, které vytváří více či méně viditelné bariéry a limity pro její chování.* Prostor, který je v naší době vymezen kulturou a společností muži pro období, kdy jsou děti malé, je stále větší než prostor, který je určen ženě.“⁴⁶

Muž a otec dítěte má naproti tomu tendenci vnímat nastalou životní situaci své ženy na mateřské a rodičovské dovolené jako výsledek její svobodné volby, jejího přání a rozhodnutí. Žena zůstávající v domácnosti může však často vnímat svoji situaci, jako stav limitující, jako stav, kdy není zcela svobodná, kdy je částečně nebo zcela povinna dělat něco jiného, než co právě chce i jako stav, ve kterém není schopná vytvořit si sama potřebný prostor pro realizaci svých osobních nebo profesních zájmů.⁴⁷

⁴⁴ srov. MAŘÍKOVÁ, H. *Proměny současné české rodiny (Rodina-gender-stratifikace)*. 1.vyd. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON), 2000, s.106-107.

⁴⁵ srov. MAŘÍKOVÁ, H. *Proměny současné české rodiny (Rodina-gender-stratifikace)*. 1.vyd. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON), 2000, s.164.

⁴⁶ MAŘÍKOVÁ, H. *Proměny současné české rodiny (Rodina-gender-stratifikace)*. 1.vyd. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON), 2000, s.113.

⁴⁷ srov. MAŘÍKOVÁ, H. *Proměny současné české rodiny (Rodina-gender-stratifikace)*. 1.vyd. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON), 2000, s.113.

Možný uvádí, že patří k sociálně nejpovážlivějším následkům takového stavu, že **neurotizující vliv práce v domácnosti zahrnul do sebe i péči o malé děti**. Nepřiměřeně často se pak setkáváme s tím, že po velmi krátké době rodičovské dovolené přestává být péče o dítě vnímána jako radost a začíná být vnímána jako součást „břemene“ ženy. Je pak logickým vyústěním, že ženy-matky volí buď rychlejší návrat do zaměstnání při pocitu, že své dítě opouští, a využívají institucí jako jsou jesle či soukromé hlídání, *nebo hledají jinou variantu uspokojení své potřeby sociálního kontaktu*.⁴⁸

*Většina návštěvnic pak přichází do mateřského centra v době, kdy si začíná uvědomovat potřebu jiného kontaktu, než je dosavadní kontakt s dítětem. V tomto období končí období připoutání, v němž se matka soustřeďuje převážně na své dítě, věnuje se jeho potřebám a oddává se svému mateřství. Žena-matka v tomto období nastávající separace začíná vyhledávat nové podněty a to jak pro svou osobu, tak pro rozvoj svého dítěte.*⁴⁹

3.1 Potřeby matek na mateřské a rodičovské dovolené

Popsaná situace, v níž žena-matka tráví většinu svého času péčí o malé dítě je velmi specifická a přináší s sebou určité vlivy, potřeby a změny vedoucí k novému psychosociálnímu stavu pečující osoby - matky. Tento stav obsahuje riziko izolace a z ní plynoucích potíží. I žena-matka, která je spokojená na mateřské či rodičovské dovolené, mateřství jí naplňuje a necítí potřebu či nutnost vrátit se do svého placeného zaměstnání, může hledat pro sebe a své dítě zpestření všedních dnů v činnostech, které by ji, nebo její dítě poučily, vzdělaly nebo ukázaly nové možnosti a zatraktivnily jí tak čas trávený výchovou a péčí o dítě.⁵⁰

Mezi potřeby žen-matek na mateřské a rodičovské dovolené uvádím⁵¹:

- **Potřeba setkávání se, sdílení a sounáležitosti** – ženy-matky mají potřebu setkávat se s ostatními matkami malých dětí, sdílet své nové poznatky a zkušenosti ve výchově a péči o dítě, náležet ke skupině řešící podobné problémy, starosti i radosti.

⁴⁸ srov. MOŽNÝ, I. *Moderní rodina (mýty a skutečnosti)*. 1.vyd. Brno: Blok, 1990, s.123.

⁴⁹ srov. DZIAMOVÁ, V. *Mateřská centra jako místa rozvoje*, Praha, s.3.

⁵⁰ srov. DZIAMOVÁ, V. *Mateřská centra jako místa rozvoje*, Praha, s.3.

⁵¹ srov. DZIAMOVÁ, V. *Mateřská centra jako místa rozvoje*, Praha, s.3-4.

- **Potřeba inspirace** – ženy-matky mají potřebu vyhledávat nové impulsy k činnosti se svými dětmi, nové podněty k aktivnímu trávení času na mateřské a rodičovské dovolené.
- **Potřeba informací** – ženy-matky mají potřebu získávání informací vážící se k výchově, výživě, vývoji, zdraví atd. svých dětí.
- **Potřeba seberealizace** – některé ženy-matky mají vedle naplňování mateřské role potřebu vlastní seberealizace, sebevzdělávání či sebeuplatnění.
- **Potřeba posílení mateřské a rodičovské role** – ženy-matky potřebují za svou snahu, péči a práci uznání a povzbuzení.

3.2 Zdroje podpory matek na mateřské a rodičovské dovolené

Zdroje podpory žen-matek na mateřské či rodičovské dovolené⁵²:

- *státní instituce a organizace zřízené* za účelem podpory rodin,
- *nestátní instituce a organizace* zaměřené na podporu rodin - podpůrné skupiny vytvořené na základě potřeb jednotlivých členů.

Mezi další možné zdroje podpory lze zařadit:

- *nejbližší sociální okolí* – užší i širší rodina, přátelé a známí,⁵³
- *masmédiá* – literatura věnující se mateřství a rodičovství, sociální sítě na internetu, internet.⁵⁴

Současná podpora státu rodin s dětmi⁵⁵:

1. Sociální služby – zaměřené na pomoc a podporu jednotlivým členům rodiny nebo rodině jako celku za účelem prevence sociálního vyloučení:
 - sociální poradenství (např. manželské a rodinné poradny, poradny pro seniory, pro osoby se zdravotním postižením, poradny pro oběti trestných činů a domácího násilí),
 - služby sociální péče (např. osobní asistence, odlehčovací služby),

⁵² srov. <http://www.mpsv.cz/cs/4#apr> (on-line 27.1.2011).

⁵³ srov. VÁGNEROVÁ, M. *VÝVOJOVÁ PSYCHOLOGIE II. DOSPĚLOST A STÁŘÍ*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 2007, s.132-133.

⁵⁴ srov. KRAUS, B., POLÁČKOKVÁ, V., et al. *ČLOVĚK – PROSTŘEDÍ – VÝCHOVA K otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001, s.69.

⁵⁵ srov. <http://socialniporadce.mpsv.cz/cs/146> (on-line 9.2.2011).

- služby sociální prevence (např. raná péče, azylové domy, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi).
2. Služby na podporu fungující rodiny – obsahující preventivní a podpůrný charakter. Účelem je usnadňovat partnerské a manželské soužití a rodičovství, podporovat rodiny v péči o děti a pomáhat při harmonizaci práce a rodiny. Tyto služby se dělí na:
- a) komerčně poskytované služby na podporu rodiny:
 - hlídání dětí do tří let věku a nad tři roky věku nerodičovskou osobou,
 - pomoc s vedením domácnosti (např. údržba domácnosti, rodinné zásobování,
 - volnočasové a vzdělávací aktivity pro děti
 - b) nekomerčně poskytované služby na podporu fungující rodiny:
 - aktivity k prevence sociálního vyloučení (např. *mateřská centra*),
 - poskytování volnočasových aktivit pro děti nebo pro rodiny s dětmi (např. centra pro rodinu, družiny),
 - podpora v oblasti slučitelnosti profesních a rodinných rolí (přednášková a poradenská činnost),
 - podpora a výchova zaměřená na harmonické partnerství a odpovědné rodičovství (přednášková činnost a kurzy),
 - ostatní druhy aktivit k podpoře fungující rodiny.
3. Činnosti poskytované v rámci sociálně-právní ochrany dětí:
- preventivní činnost v rámci sociálně-právní ochrany dětí,
 - poradenská činnost v rámci sociálně-právní ochrany dětí,
 - činnost v rámci sociálně-právní ochrany dětí v náhradní rodinné péči,
 - práce s dětmi vyžadující zvýšenou pozornost v rámci sociálně-právní ochrany dětí,
 - zřizování zařízení sociálně-právní ochrany dětí.

V této kapitole jsem se zaměřila na sociální a společenský život matek, dnešní pojetí mateřství i otcovství. Následně jsem vymezila potřeby žen-matek zůstávajících na mateřské a rodičovské dovolené a možné zdroje jejich podpory a pomoci, mezi něž spadá i institut mateřských center.

4 MATEŘSKÁ CENTRA

V této kapitole se zaměřím na mateřská centra (dále jen MC), uvedu jejich definici, jejich možné přínosy a činnosti. Součástí bude i představení zastřešující organizace MC v České republice Síť MC o.s..

MC vznikají jako aktivity vycházející z potřeb a zájmů určité skupiny obyvatel v naší občanské společnosti. Jsou vytvářena jako samostatná občanská sdružení nebo pracují pod záštitou jiné organizace (např. církevní). Jsou to neziskové organizace sloužící především ke vzájemnému setkávání rodin s malými dětmi jejichž cílem jsou společné hry, vzdělávání, výlety a další činnosti.⁵⁶

4.1 Definice

Oldřich Matoušek ve svém Slovníku sociální práce definuje MC jako: „svépomocné komunitní středisko provozované sdružením matek. Hlavním smyslem aktivit mateřského centra je prevence izolovanosti matek během mateřské dovolené. Mateřské centrum organizuje programy pro dospělé i pro děti. Jsou to obvykle jazykové kurzy, jóga, tělocvik, kurzy výtvarných technik, šití, literární kroužky, cvičení s dětmi, klub osamělých matek, klub matek postižených dětí, klub kojících matek atp.. Kromě toho mateřské centrum nabízí i služby: bazary šatů a hraček, kadeřnictví, kosmetiku, masáže, drobné opravy a pomoc v domácnosti, hlídání dětí v domácnosti, hlídání dětí v mateřském centru aj.. Některé aktivity mají charakter svépomocný, některé jsou honorovány, takže si matky mohou zvýšit příjem. Experti jsou přibíráni k činnostem mateřského centra jen minimálně, mateřské centrum se vždy, když je to možné, opírá o princip „laici pomáhají laikům. V ČR vznikla první mateřská centra podle vzoru německých mateřských center.“⁵⁷

Zastřešující organizace mateřských center Síť MC o.s. představuje mateřská centra jako sdružení⁵⁸:

- která zpravidla zřizují matky na mateřské dovolené,

⁵⁶ srov. <http://www.materska-centra.cz/sit-mc-v-cr/co-jsou-mc/> (on-line 13.11.2010).

⁵⁷ MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. 1.vyd. Praha: Portál, 2003, s.105.

⁵⁸ srov. http://www.materska-centra.cz/download.php?FNAME=1156851364.upl&ANAME=MC_sbornik_cely.pdf (on-line 27.1.2011).

- na jejichž samosprávě a zajišťování programů se podílejí opět převážně matky na mateřské dovolené,
- umožňující matkám s malými dětmi vyjít z izolace, kam se celodenní péčí o dítě dostávají,
- posilující mateřskou roli ženy,
- pomáhající ženám udržovat jejich profesní orientaci a posilující jejich sebevědomí,
- založené na principu rodinné svépomoci,
- poskytující společenství, solidaritu a otevřenost všem generacím,
- které je místem, kde jsou děti vítány,
- kde děti nacházejí přirozené společenství vrstevníků a vidí svoji matku v jiné roli než v domácnosti,
- které má neformální charakter,
- pomáhající nalézat nové přátele.
- které vznikají dobrovolnou činností občanů,
- přispívající k rozvoji občanské společnosti,
- podněcující zájem o životní prostředí,
- které může být odrazovým můstkem k aktivní účasti v místní politice.

4.2 Historie vzniku mateřských center v České republice

Za hlavní zakladatelku prvního MC v České republice můžeme označit paní Rut Kolínskou, matku pěti dětí. Tato se inspirovala hnutím mateřských center v Německu. Historie vzniku prvního MC v České republice sahá do roku 1992. V tomto roce bylo jako první otevřeno v Praze a postupně se otevírala další MC na území celé České republiky. I v současné době vznikají stále nová MC nejen ve městech, ale i v menších obcích. Myšlenka pomoci a podpory žen na mateřské a rodičovské dovolené je tedy stále živá a aktuální. Iniciátorkami založení nových MC jsou často přistěhované nebo přivdané maminky dané obce nebo městské části, kterým zde chybí původní rodinné zázemí a přátelé.⁵⁹

⁵⁹ srov. http://www.materska-centra.cz/download.php?FNAME=1156851364.upl&ANAME=MC_sbornik_cely.pdf (on-line 12.11.2010).

4.3 Přínos mateřských center

V této kapitole se budu zabývat přínosem mateřských center. Uvedu přínosy pro matku, dítě, rodinu a občanskou společnost. Protože mateřské centrum tvoří převážně skupiny žen-matek s malými dětmi, budu se v úvodu této kapitoly věnovat významu skupiny pro její členy.

MC jsou vytvořenými skupinami, které mají pro své členy určitý význam: podle Matouška je člověk schopen kvalitně existovat pouze jako člen skupiny a většinou patří k více skupinám současně. Život ve skupině dle něj vyjadřuje jednu ze základních lidských potřeb sdílet, spoluvytvářet, dávat a brát, uskutečňovat se ve vzájemných vztazích.⁶⁰

Význam skupiny dle Matouška⁶¹:

- Sdílení skupinové zkušenosti s lidmi, kteří mají podobné zájmy nebo cíle.
- Poskytnutí prostoru pro výměnu názorů a myšlenek, vytváření nových pohledů na řešení problémů.
- Získání nových zkušeností.
- Osvojení si přijatelnějšího způsobu chování.
- Ovlivnění myšlení, citění a jednání svých členů.
- Dosažení individuálních i společenských změn.
- Seberealizace členů skupiny.

Ve skupině osob, které spojují společné zájmy nebo se nacházejí v podobné životní situaci si pak člověk vyměňuje zkušenosti, má možnost mluvit o svých aktuálních problémech s někým, kdo má podobné starosti. Skupina přináší úlevu a pocit zjištění, že není ve své situaci sám. Ve skupině tak nachází oporu, radu a pomoc.⁶²

⁶⁰ srov. MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*. 1.vyd. Praha: Portál, 2003, s.153.

⁶¹ srov. MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*. 1.vyd. Praha: Portál, 2003, s.154-155.

⁶² srov. MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*. 1.vyd. Praha: Portál, 2003, s.154-155.

Vytvořené skupiny MC lze vnímat jako přínosné zejména pro⁶³:

- matku
- dítě
- rodinu a občanskou společnost.

4.3.1 Přínos mateřského centra pro matku⁶⁴:

1. Vzdělávací – MC pořádají nebo zprostředkovávají vzdělávací kurzy, semináře, přednášky nebo poradny z různých oblastí (péče o dítě, výchova dítěte, psychologické poradenství, zdravá výživa, ale i přednášky na téma návratu žen na pracovní trh, právní poradnu, jazykové kurzy, kurzy zaměřené na práci s PC...). Témata přednášek kopírují požadavky a zájem samotných žen-matek a ostatních uživatelů MC.
2. Sociálně interakční – matky zde navazují nová kamarádství a přátelství. Přistěhované (přivdané) ženy-matky bez svého původního rodinného okruhu nejbližších osob a známých se zde seznamují s novými lidmi, lépe se pak začleňují do místní obce či města. Rozšiřují si tak své sociální pole a získávají novou síť přirozené pomoci a podpory.
3. Informační – ženy-matky zde mohou získat potřebné informace (laické i odborné) z různých oblastí a oborů. Prostřednictvím přednášek, kurzů či tematických setkání je tak matkám umožněn kontakt s odborníky, které mohou v případě potřeby kontaktovat.
4. Seberealizační – MC je ideální prostor pro seberealizaci matky na mateřské či rodičovské dovolené, která má potřebu i „jiné“ činnosti než je „jen“ péče, výchova dítěte a domácnost. Navíc si matka může svou aktivní činností v MC zajistit přivýdělek.
5. Preventivní – pravidelné návštěvy v MC mohou pomoci předcházet u žen-matek negativním jevům spojených s domácí izolací jako je např. zvýšená konzumace alkoholu, kávy, tabákových výrobků či jiných psychotropních látek, přejídání se, úzkosti, depresím atd..

⁶³ srov. http://www.materska-centra.cz/download.php?FNAME=1156851364.upl&ANAME=MC_sbornik_cely.pdf (on-line 2.2.2011).

⁶⁴ srov. http://www.materska-centra.cz/download.php?FNAME=1156851364.upl&ANAME=MC_sbornik_cely.pdf (on-line 2.2.2011).

Co přináší ženám MC⁶⁵:

- Osvěžení.
- Společnost, komunikaci.
- Navázání nových přátelství a získání nových kontaktů.
- Sdílení prožitků, interakce.
- Šanci na seberealizaci.
- Posílení úlohy mateřství a rodičovství.
- Informace.
- Radost z činnosti a nových dovedností svého dítěte.
- Radost z radosti svého dítěte.

MC poskytují „prostor“ pro rozvíjení vztahu matka – dítě

Vztah matka–dítě je v MC významný. Dochází zde k posilování jejich vztahu prostřednictvím společných činností, rozvíjí se zde jejich vzájemná komunikace, přichází nové zážitky a zkušenosti. Společná činnost přináší matce i dítěti nové poznatky o sobě samých. Matka se učí vidět své dítě v nových situacích, v případě potřeby je mu nápomocná. Dítě má v matce „opěrný bod“ a pocit jistoty při budování svých prvních vztahů a vzájemných kooperací s novými lidmi.⁶⁶

Podle Severové a Mišurcové je obzvláště významný vývoj prvotních vztahů dítěte k druhým lidem, zejména jeho citové přilnutí k určité osobě, nejčastěji k matce. To podmiňuje nejen rozvíjení jeho dalších sociálních vztahů, ale i utváření kladného vztahu ke světu vůbec a pocitu základní důvěry k ostatním lidem. Vytvoření tohoto pevného kladného citového zázemí je základním předpokladem celkové úspěšnosti vývoje dítěte.⁶⁷ Vágnerová uvádí, že matka je pro dítě nejdůležitějším sociálním objektem. Dokáže uspokojit potřeby dítěte, čímž se ona sama stává jeho potřebou. Prožitek jistoty a bezpečí, který dítě v symbiotickém vztahu s matkou získává, je základem dalšího pozitivního rozvoje dětské osobnosti.⁶⁸

⁶⁵ srov. http://www.materska-centra.cz/download.php?FNAME=1156851364.upl&ANAME=MC_sbornik_cely.pdf (on-line 12.11.2010).

⁶⁶ srov. DZIAMOVÁ, V. *Mateřská centra jako místa rozvoje*, Praha, s.6.

⁶⁷ srov. SEVEROVÁ, M., MIŠURCOVÁ, V. *Děti, hry a umění*. 1.vyd. Praha: ISV – nakladatelství, 1997, s. 68.

⁶⁸ srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I*. Praha: Karolinum.1997, s.53.

4.3.2 Přínos mateřského centra pro dítě

Přínosy mateřských center pro dítě⁶⁹:

1. Socializační – dítě se zde nenásilnou formou začleňuje do kolektivu svých vrstevníků.
2. Integroační – činnost MC umožňuje začlenění se do skupiny i dětem s handicapem.
3. Vzdělávací – probíhá zde vzdělávání dítěte formou her.

Prostor pro hry

MC se zaměřují na děti od útlého věku. V jejich programech nalezneme kurzy pro kojence, batolata i předškolní děti. Každá věková kategorie má svůj specifický program vytvářený dle schopností a dovedností dětí. Téměř všechny činnosti jsou prováděny formou her.⁷⁰

Severová a Mišurcová uvádí předpoklad, že se děti rodí se souborem potřeb rozvíjet své vrozené vlohy a schopnosti. Proto většinou provádějí s plným zájmem činnosti, které jim umožňují učení a zdokonalování v různých aktivitách. Tuto funkci plní zejména dětské hry, a to jednoduché hry kojenců i více či méně náročné hry starších dětí.⁷¹ Severová a Mišurcová dodávají, že výzkumy dětských her z poslední doby ukazují, že rozvoj hravé činnosti úzce souvisí především se vztahem mezi dítětem a dospělým vychovatelem. Ze strany dospělého jde navíc o uvědomění si vlastní zodpovědnosti za dítě a o snahu poskytovat mu co nejlepší péči, ochranu a výchovu. Z hlediska dítěte se dobrý vztah projevuje tím, že má dospělého vychovatele rádo a přijímá ochotně jeho podněty pro svou další činnost.⁷²

⁶⁹ srov. http://www.materska-centra.cz/download.php?FNAME=1156851364.upl&ANAME=MC_sbornik_cely.pdf (on-line 2.2.2011).

⁷⁰ srov. http://www.materska-centra.cz/download.php?FNAME=1156851364.upl&ANAME=MC_sbornik_cely.pdf (on-line 2.2.2011).

⁷¹ srov. SEVEROVÁ, M., MIŠURCOVÁ, V. *Děti, hry a umění*. 1.vyd. Praha: ISV – nakladatelství, 1997, s.9.

⁷² srov. SEVEROVÁ, M., MIŠURCOVÁ, V. *Děti, hry a umění*. 1.vyd. Praha: ISV – nakladatelství, 1997, s. 58.

Prostor pro socializaci

Vhodně zvolený program MC týkající se právě dětí je velmi důležitý. Činnosti musí být přizpůsobeny věku a schopnostem dětí. Proto se v MC většinou vytvářejí skupinky dle věku dětských návštěvníků. Tito pak spolu prožívají nové hry a učení ve vzájemné interakci. Podle Severové a Mišurcové by se mělo dětem v dětství i v mládí umožnit optimální rozvíjení hlavních stránek jejich osobnosti. Dětství je obdobím nejrychlejšího růstu a vývoje. Děti jsou v této době maximálně tvárné a učenlivé, s lehkostí a rádi se přizpůsobují novým podnětným situacím.⁷³

Mateřská centra poskytují prostor a příležitost pro stimulaci, socializaci a učení dětí v jejich raném věku. Vágnerová uvádí, že prostředkem socializace je sociální učení k němuž dochází v rámci mezilidských vztahů, v rámci interakce. Dítě je pro takovou interakci vybaveno vrozenými socializačními dispozicemi. Další rozvoj v této oblasti pak závisí na jeho vlastní zkušenosti, na specifické sociální stimulaci.⁷⁴

Dětem poskytují MC především prostor pro prvotní sociální zkušenosti, komunikaci, navazování nových vztahů mimo vlastní rodinu a to vše v bezpečí a blízkosti své matky. Pomáhají tak sytit dětské psychické potřeby a posilují vzájemný vztah mezi matkou a dítětem. Bakalář definuje dětské psychické potřeby jako⁷⁵:

1. Potřebu určitého množství, kvality a proměnlivosti vnějších smyslových podnětů.
2. Potřebu poznávání hraček odpovídajících věku, hry volné, tvořivé i vázané pravidly.
3. Potřebu prvotních citových a sociálních vztahů, tj. vztahů k rodičům či k jiným osobám prvotních vychovatelů. Potřebu jistoty ve vztazích a z ní odvozený pocit základní životní důvěry a bezpečí.
4. Potřebu určité stálosti, řádu a smyslu v podnětech, vedení, autority, disciplíny.

⁷³ srov. SEVEROVÁ, M., MIŠURCOVÁ, V. *Děti, hry a umění*. 1.vyd. Praha: ISV – nakladatelství, 1997, s.14.

⁷⁴ srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I*. Praha: Karolinum, 1997, s 45-46.

⁷⁵ srov. BAKALÁŘ, E. *PRŮVODCE OTCOVSTVÍM aneb bez otce se nedá (dobře) žít*. 1.vyd. Praha: Vyšehrad, spol. s r.o., 2002, s.15-17.

5. Potřebu kontaktu v jeho různých podobách:
 - a) při styku s vrstevníky, při setkání s malými dětmi i s dětmi odrostlejšími,
 - b) při soužití s jinými dospělými i s generací prarodičů.
6. Potřebu modelu vhodného, slušného řešení mezilidských konfliktů, potřeba mužského a ženského vzoru a zkušenosti rodinného života.
7. Potřebu identity:
 - a) nezbytnost vědět kdo jsem, jaký jsem, odkud přicházím, kdo jsou mí příbuzní,
 - b) nezbytnost prožitku někam patřit, mít domov, teritorium (tedy i soukromí, svůj svět, svá tajemství).
8. Potřebu samostatnosti, soběstačnosti, nezávislosti, tendence dělat věci po svém – v tom je obsažena i nezbytnost prostoru k projevení nesouhlasu, vzdoru, agrese, ale i k prosazení se, k projevení svobodné vůle.
9. Potřebu společenského uplatnění, sebevědomí a společenské hodnoty.
10. Potřebu otevřené budoucnosti či životní perspektivy (tedy moci se těšit na něco, na někoho, mít naději, mít své plány či představy).
11. Potřebu spravedlnosti.

MC jsou svou činností nakloněna učení a hrám dětí. Dostávají zde nové příležitosti k seznamování se s dosud nepoznanými aktivitami, které pomáhají rozvíjet jejich osobnost, tvořivost a komunikaci. Formou her a zábavných cvičení se zde zdokonaluje řeč, motorika a dochází k nenásilnému začleňování dítěte do skupiny svých vrstevníků. To vše za přítomnosti matky, která pomáhá dítěti zvládnout nové situace a role.⁷⁶

⁷⁶srov. http://www.materska-centra.cz/download.php?FNAME=1156851364.upl&ANAME=MC_sbornik_cely.pdf (on line 12.11.2010).

4.3.3 Přínos mateřského centra pro rodinu a občanskou společnost.

Jak jsem již uvedla, MC nenabízí své služby pouze maminkám a jejich malým dětem. Jejich činnosti začínají vycházet „do ulic“. Tím, že pořádají různé tematické akce, výlety, výstavy, besedy nebo i společné dovolené, vycházejí tak ze svých prostor heren a dávají možnost široké veřejnosti účastnit se společenských akcí. Při těchto společných setkáváních se posilují rodinné, sousedské i mezigenerační vztahy, což dále přispívá k dobrému sociálnímu klimatu místní komunity.⁷⁷

Přínosy mateřských center pro občanskou společnost⁷⁸:

1. Vzdělávací – pořádáním kampaní, výstav, besed, přednášek, kurzů atd. určených pro širší veřejnost.
2. Politická – svými aktivitami ovlivňují MC činnosti a rozhodnutí místních zastupitelů.
3. Solidární – charitativní – MC se běžně aktivně zapojují do charitativních projektů na místní, celorepublikové či globální úrovni.
4. Společenská – pořádáním veřejných společenských, kulturních nebo sportovních akcí podporují MC aktivní dění obcí a měst.
5. Preventivní – zapojením žen do různých aktivit pořádaných MC se předchází negativním jevům spojeným s izolací žen v domácnosti.

Mateřská centra vytváří komunity, která mají určitý cíl a tvoří určité sociální vazby mezi zúčastněnými. Tyto komunity jsou vytvořeny lidmi žijícími ve stejné lokalitě a mohou tak pružně reagovat na aktuální potíže nejen svých návštěvníků, ale i na společné potíže, místní problémy, které se rodin týkají a jsou tak spojnicí k účasti občanů na participaci života v dané lokalitě.⁷⁹

⁷⁷ srov. http://www.materska-centra.cz/download.php?FNAME=1156851364.upl&ANAME=MC_sbornik_cely.pdf (on line 12.11.2010).

⁷⁸ srov. http://www.materska-centra.cz/download.php?FNAME=1156851364.upl&ANAME=MC_sbornik_cely.pdf (on-line 2.2.2011).

⁷⁹ srov. DZIAMOVÁ, V. *Mateřská centra jako místa rozvoje*, Praha, s.4.

Mateřská centra pořádají akce jako Vítání jara, Babské hody, Masopustní průvody, Pouštění draků, Vánoční posezení, Karnevaly a spoustu dalších. Některá MC si vytváří vlastní novodobé tradice. Snaží se tak o zachování nebo oživení kulturního dědictví dané obce nebo města. Na přípravách a organizacích těchto akcí často dochází ke spolupráci s místními zastupiteli a s jinými organizacemi dané obce nebo města. MC do svých programů vtahují také otce dětí – podporují a posilují tím jejich otcovství a rodičovství. Umožňují tatínkům trávit čas se svým dítětem jinou formou a s jinou obsahovou náplní než obvykle. Některá MC nabízí také programy pro prarodiče dětí, čímž upevňují mezigenerační soužití.⁸⁰

Při prosazování svých plánů a záměrů se ženy-matky prostřednictvím MC aktivně podílí na projektech vedoucích ku prospěchu veřejného dobra. Intenzivně přispívají k pozitivnímu rozvoji sociálního klimatu obcí a měst. Obecní komunita poskytuje příznivé podmínky pro plnohodnotný občanský život, participaci na obecním politickém dění a řešení místních sociálních problémů. Ve veřejné oblasti mají ženy-matky příležitost ovlivňovat dění obcí a to svými „ženskými“ přístupy, argumenty a vlastním příkladem.⁸¹

Role mateřských center ve společnosti:⁸²

- Děti zde nacházejí přirozené společenství vrstevníků a vidí svoji matku v jiné roli než v domácnosti.
- Mají neformální charakter a pomáhají nalézat nové přátele.
- Otevřenost MC učí toleranci a předcházení xenofobii. MC jsou otevřena všem rasám, různým sociálním vrstvám, lidem s různým postižením. Vznikají dobrovolnou činností občanů a tím přispívají k rozvoji občanské společnosti a posilují mateřskou roli ženy. Společenství v mateřském centru umožňuje na principu příkladu včasné pojmenování problémů a hledání jejich řešení. Předchází se tak konfliktním situacím.

⁸⁰ srov. http://www.materska-centra.cz/download.php?FNAME=1156851364.upl&ANAME=MC_sbornik_cely.pdf (on-line 13.11.2010).

⁸¹ srov. http://www.materska-centra.cz/download.php?FNAME=1156851364.upl&ANAME=MC_sbornik_cely.pdf (on-line 13.11.2010).

⁸² srov. <http://www.materska-centra.cz/sit-mc-v-cr/co-jsou-mc/> (on-line 9.9.2010).

- Pomáhají ženám udržovat jejich profesní orientaci a posilují jejich sebevědomí.

Žena–matka prostřednictvím MC může vycházet ze své soukromé sféry (domácnosti) , podílet se a angažovat ve sféře veřejné. To je přínosné jak pro ženu – pocit užitečnosti, vyšší sebehodnocení, tak pro společnost – veřejné angažování přináší podněty a změny na zkvalitnění života a to z pohledu žen. Ženy přinášejí do politiky svůj pohled, reprezentují svébytnou sociální skupinu se specifickou životní zkušeností. Mohou prosazovat obecné ženské zájmy (např. harmonizaci práce a rodiny) a svým „ženským nazíráním“ mohou působit jako protiváha mužského nahlížení na řešení problémů.⁸³

4.4 Síť mateřských center o.s.

Většina mateřských center v České republice se sdružuje pod organizací s názvem Síť MC o.s.. Tato organizace sdružuje mateřská centra za účelem koordinace a propagace myšlenky mateřských center. Pomáhá nově vznikajícím mateřským centrům, provádí poradenství, spolupracuje s podobnými organizacemi v zahraničí. Pod její záštitou fungují projekty podporující kvalitu rodinného života v celonárodním měřítku. Sdružení je dobrovolné, sdružuje své členy na základě společného naplnění cílů. Je právnickou osobou registrovanou Ministerstvem vnitra ČR.⁸⁴

Mezi hlavní úkoly Sítě MC o.s. patří:⁸⁵

- koordinace mateřských center v České republice,
- podpora a metodické vedení nově vznikajících MC,
- konzultace a poradenství pro již fungující centra,
- rozšiřování povědomí veřejnosti o MC,
- spolupráce se státními i nestátními organizacemi,
- spolupráce s partnerskými organizacemi v zahraničí,
- spolupráce s médii,
- reprezentace MC navenek v ČR i zahraničí,

⁸³ srov. MAŘÍKOVÁ, H. *Proměny současné české rodiny (Rodina-gender-stratifikace)*. 1.vyd. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON), 2000, s.213.

⁸⁴ srov. <http://www.materska-centra.cz/sit-mc-v-cr/vyrocní-zpravy/> (on-line 12.11.2010).

⁸⁵ srov. <http://www.materska-centra.cz/sit-mc-v-cr/ukoly-site-mc-v-cr/> (on-line 9.9.2010).

- dokumentace společných akcí a vedení archivu o činnosti jednotlivých MC,
- pořádání seminářů, konferencí, kongresů s tematikou MC,
- pořádání celorepublikových akcí,
- podíl na práci Huairou komise OSN⁸⁶,
- podíl na práci GROOTS fundraising⁸⁷.

V současné době je Prezidentkou Sítě MC o.s. paní Rut Kolínská, zakladatelka prvního MC v České republice, nositelka ocenění „Žena Evropy“ z roku 2003 a ocenění Schwabovy nadace „Sociálně prospěšná podnikatelka“ z roku 2006.⁸⁸

V této třetí kapitole jsem představila pomocí definice mateřská centra, uvedla jsem jejich historii vzniku na území České republiky, objasnila jsem význam a náplň zastřešující organizace mateřských center – Sítě MC o.s.. V následující praktické části své bakalářské práce představím konkrétní Mateřské centrum Radost, o.s. ve Vyškově na Moravě, budu se věnovat jeho programu a pomocí ankety budu zjišťovat spokojenost uživatelů s jeho poskytovanými službami.

⁸⁶ Huairou komise OSN - Mezinárodní organizace snažící se o zlepšení životních podmínek žen, rodin a obcí.

⁸⁷ GROOTS fundraising – (Grassroots Women’s Organisations Operating Together) - Celosvětové sdružení svépomocných ženských skupin. Získávání a zprostředkování finanční podpory.

⁸⁸ srov. <http://www.pozitivni-noviny.cz/cz/clanek-2009050038> (on-line 12.11.2010).

5 PRAKTICKÁ ČÁST

První část praktické části bude obsahovat seznámení se s Mateřským centrem Radost, o.s., ve kterém jsem provedla výzkumné šetření. Uvedu zde krátce historii vzniku, základní informace, představím činnost a popíši nabízené služby. Druhá část bude zaměřena na výzkumné šetření.

5.1 Mateřské centrum Radost, o.s.

Sídlo:

Mateřské centrum Radost, o.s. (dále jen MC Radost)

Lípová 2, 682 01 Vyškov na Moravě.

Základní informace:

Pravidelná činnost MC Radost byla zahájena 4.4.2001. Dne 23.3.2002 se stává organizace členem Sítě MC o.s.. MC Radost poskytuje prostor pro neformální setkávání, vzájemnou pomoc, předávání zkušeností, vzdělávání, seberealizaci. Ženám-matkám na mateřské a rodičovské dovolené pomáhá vyjít ze sociální izolace, naučit se aktivně trávit čas na mateřské a rodičovské dovolené, získávat nové znalosti a zkušenosti, eliminuje hrozbu sociální izolace. Poskytuje a zprostředkovává poradenství v oblasti rovných příležitostí žen a mužů. Dětem pak poskytuje prostor pro prvotní sociální zkušenost, komunikaci, navazování nových vztahů mimo vlastní rodinu, a to vše v bezpečí a blízkosti svého rodiče. Pořádá akce pro veřejnost při aktivní účasti dětí.⁸⁹

Legislativní ukotvení:

Mateřské centrum Radost je občanské sdružení založené dle zákona č.83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů. Bylo založeno a zaregistrováno dne 2.2.2001 u Ministerstva vnitra ČR. Nejvyšším orgánem MC Radost o.s. je valná hromada skládající se ze všech členů občanského sdružení. Statutárním orgánem je představenstvo, které řídí činnost MC Radost.⁹⁰

⁸⁹ srov. <http://www.mcradost.wz.cz/onas.html> (on-line 25.1.2011).

⁹⁰ srov. <http://www.mcradost.wz.cz/onas.html> (on-line 25.1.2011).

Činnost MC Radost v současnosti probíhá v prostorách:⁹¹

1. Herny (součástí je prostor pro kočárky, šatna, herna, hygienické zázemí s přebalovacím pultem, kuchyňka a kancelář koordinátorky).
2. Zahrady – venkovního hřiště MC Radost – (hřiště je oplocené, s hygienickým zázemím, kuchyňkou. Součástí je pískoviště, prolézačky, skluzavky, hračky pro venkovní použití a dostatečný prostor pro běhání a volný pohyb).
3. Tělocvičny Jednoty Orel ve Vyškově kde probíhá pohybové cvičení dětí a maminek.
4. Knihovny Karla Dvořáčka ve Vyškově kde probíhají pravidelné besedy, nárazové výstavy, semináře apod..
5. Rodinné pohody o.s. Vyškov – neziskové organizaci pomáhající lidem se zdravotním či mentálním postižením. Zde se pořádá pro maminky s dětmi canisterapie a dále je prostor využíván MC Radost k pořádání školení či seminářů.

MC Radost vydává každý měsíc Informační zpravodaj (viz. příloha č.1), který seznamuje uživatele s pravidelným programem, s připravovanými akcemi, podává přehledným způsobem informace k jednotlivým kroužkům a činnostem MC Radost. Informační zpravodaj mají uživatelé k dispozici jednak v tištěné formě v prostorách herny MC Radost a jednak je přístupný na internetových stránkách sdružení.

Rozsah pravidelných týdenních činností MC Radost⁹²:

1. Kurz předporodní přípravy.
2. Cvičení pro nastávající maminky.
3. Klub předčasně narozených dětí – průvodce, pomoc a rady rodinám s předčasně narozeným dítětem.
4. Kurz masáží dětí a kojenců – stimulace dětí.
5. Výtvarná dílnička pro děti 1-2 roky.
6. Cvičení a hraní pro děti 1-2 roky.
7. Malovánky pro děti od 2 let.
8. Herna Sluníčko pro děti od 3-7 let.
9. Angličtina pro nejmenší – první seznamování s cizím jazykem.
10. Tvořivé hraní babičky Jany – podpora mezigeneračního soužití.
11. Orientální tanec pro ženy.

⁹¹ srov. <http://www.mcradost.wz.cz/program.html> (on-line 25.1.2011).

⁹² srov. <http://www.mcradost.wz.cz/program.html> (on-line 25.1.2011).

Další činnosti MC Radost⁹³:

1. Laktační poradna – podpora a pomoc při problémech s kojením. Součástí poradny je půjčovna pomůcek pro kojení.
2. Rehabilitační a podpůrné cvičení pod vedením fyzioterapeutky pro děti s nerovnoměrnostmi v psychomotorickém vývoji, pro děti s postižením a ohrožené potížemi v pohybovém vývoji.
3. Spolupráce s Knihovnou Karla Dvořáčka ve Vyškově – pořádání výstav, besed a přednášek (např. výstava fotografií „Miminka do dlaně“ zachycující příběhy předčasně narozených miminek, přednáška muzikoterapeuta Mgr. Jiřího Kantora o využití působení hudby v těhotenství a raném vývoji dětí, prostor pro udělování certifikátu „Společnost přátelská rodině“ organizacím, které vycházejí vstříc potřebám rodin s dětmi apod..
4. Jednorázové (ale opakující se) akce jako např.:
 - Výtvarné tvoření (učení se novým technikám, např. batikování, pletení).
 - Lampiónový průvod, Za pirátským pokladem, Šnečí rallye, Pouštění draků, Karneval atd..
5. Psychoporadna: možnost individuálních konzultací s dětskou psycholožkou o výchově dětí a životě na mateřské a rodičovské dovolené.

MC Radost se dále aktivně zapojuje do nejrůznějších projektů a kampaní, např.⁹⁴:

1. „Mámy pro mámy“ - celostátní projekt pořádaný o.s. Nedoklubko. Cílem je pomoci maminkám a jejich předčasně narozeným dětem.
2. „Národní týden manželství“- celorepubliková iniciativa v období sv. Valentýna, snažící se poukázat na důležitost manželství a dobrých partnerských vztahů.
3. „Týden opravdových plen“ – osvěta o šetrnosti látkových, pratelných plen k životnímu prostředí a zdraví dítěte.
4. „Světový týden respektu k porodu“ – pořádaný Hnutím za aktivní mateřství.
5. „Táta dneska frčí“ – kampaň zaměřená k podpoře aktivního otcovství, organizátorem je Síť MC o.s. a Liga otevřených mužů.
6. „Společnost přátelská rodině“ – celorepubliková kampaň Sítě MC o.s. ke zviditelnění organizací, které vytváří příznivé podmínky pro život rodin s dětmi.

⁹³ srov. <http://www.mcradost.wz.cz/program.html> (on-line 25.1.2011).

⁹⁴ srov. <http://www.mcradost.wz.cz/projekty.html> (on-line 25.1.2011).

Velkým přínosem MC je dle mého názoru prospěšnost občanům v dané obci, ne jen cílové skupině matek na mateřské a rodičovské dovolené. MC Radost organizuje akce, které přesahují prostor herny, tělocvičny či zahrady – pořádají různé průvody, sportovní či společenské akce, kterých se mohou účastnit další rodinní příslušníci (tatínci, prarodiče, starší sourozenci), či obyvatelé dané obce. Tím přispívá organizace MC Radost k soudržnosti a posilování rodinných, sousedských i mezigeneračních vztahů, což se dle mého názoru odráží v „dobrém sociálním klimatu“. Navíc při organizování těchto akcí je třeba spolupráce s místními zastupiteli – čímž dochází ze strany MC RADOST k ovlivňování rozhodnutí místních zastupitelů ve prospěch zájmů rodin s malými dětmi. Ovlivňují tak rodinnou politiku ve svém městě a tím se podílejí na dění, které bezprostředně ovlivňuje jejich život. Hlavní koordinátorka a zároveň zakladatelka MC Radost, o.s. – Ing. Iveta Chaloupková je členem týmu Komunitního plánování pro Město Vyškov, Městský úřad – pracovní skupiny „PÉČE O RODINU, DĚTI A MLÁDEŽ“.

5.2 Výzkumné šetření

Cíl výzkumného šetření

Cílem mého výzkumného šetření je provedení evaluace MC Radost, o.s. z pohledu samotných uživatelů, matek na mateřské a rodičovské dovolené.

Použitá metoda šetření

Pro dosažení cíle jsem zvolila kvantitativní strategii šetření, techniku písemného dotazování, včetně pilotáže. Písemné dotazování jsem prováděla formou ankety.

Výzkumné prostředí k šetření

Pro své výzkumné šetření jsem zvolila prostor herny MC Radost, Lípová 2 ve Vyškově na Moravě.

Průběh šetření

Pilotáž - před samotným anketním šetřením jsem provedla v MC Radost pilotáž, která mi pomohla s orientací v dané problematice mateřského centra. Tuto předvýzkumnou část jsem prováděla přímo v prostorách MC Radost a to jako samotná uživatelka nabízených služeb a aktivit. Pozorováním a volnými rozhovory s ostatními uživatelkami jsem si stanovila cíl mé následné práce. Provedenou pilotáží jsem si upřesnila okruhy problémů a souhrn otázek, na které jsem se následně ve své práci zaměřila.

Specifikace výzkumného souboru, respondentky:

1. Ženy–matky na mateřské či rodičovské dovolené s jedním či více dětmi navštěvující pravidelné kurzy v MC Radost.
2. Ženy gravidní navštěvující přípravný předporodní kurz.

Šetření jsem prováděla za své osobní účasti z důvodu:

- Zajištění co nejvyššího počtu navrácených anketních listů.
- Možnosti vysvětlit důvod k vyplňování anketních listů, případně k objasnění nejasností.

Obsah anketních listů (viz. přílohač.2):

Anketní listy jsem rozdělila do dvou částí:

1. První část byla zaměřena na zjišťování:
 - motivace matek k návštěvě MC Radost,
 - hodnocení přínosu návštěv MC Radost z pohledu matky,
 - požadovaných dalších aktivit zaměřených na dítě,
 - požadovaných dalších aktivit zaměřených na matku.
2. Druhá část byla zaměřena na hodnocení spokojenosti matek s technickým a organizačním zabezpečením provozu MC Radost.

Obsah anketních listů jsem před samotným šetřením konzultovala s hlavní koordinátorkou MC Radost, Ing. Ivetou Chaloupkovou. Na základě této konzultace jsem následně do anketních listů přidala otázky, jejichž výsledky budou sloužit koordinátorce k potřebám organizace MC Radost. Pro své šetření je nebudu využívat ani je analyzovat.

Terénní šetření, sběr dat:

Osobně jsem ve dnech 22.11.-3.12.2010 oslovila maminky účastníci se jednotlivých, níže uvedených kurzů, vysvětlila jsem jim cíl své práce a poprosila o následné vyplnění anketních listů. Tím, že jsem prováděla osobní předávání anketních listů jsem docílila jejich 100% návratnosti. Žádná maminka neodmítla anketní listy vyplnit. Respondentky mohly vyplnit anketní listy na místě, popř. si je mohly vzít domů a přinést je na příští setkání. Většina z nich vyplnila formuláře na místě, jen jedna maminka mi vyplněné anketní listy přinesla na příští kurz. Ve třech případech se kurzů účastnily i babičky. Těmto jsem však anketní listy nepředávala z toho důvodu, že cílem mé práce je hodnocení činnosti MC Radost z pohledu žen-

matek a otázky jsou orientované na sociální život matek na mateřské a rodičovské dovolené.

Navštívené kurzy ve kterých probíhalo šetření:

1. Kurz předporodní přípravy.
2. Cvičení pro nastávající maminky.
3. Kurz masáží dětí a kojenců – stimulace dětí.
4. Výtvarná dílnička pro děti 1-2 roky.
5. Cvičení a hraní pro děti 1-2 roky.
6. Malovánky pro děti od 2 let.
7. Herna Sluníčko pro děti od 3-7 let.

Celkem jsem při sběru dat získala 37 vyplněných anketních listů.

5.3 Analýza a interpretace dat

Výzkumná otázka: pomáhá činnost Mateřského centra Radost, o.s. naplňovat potřeby žen-matek spojené s mateřskou a rodičovskou dovolenou?

Dílčí cíl: zjistit jaká je motivace žen-matek k návštěvě MC Radost.

Následující tabulka č.1 podává přehled o motivačních faktorech žen-matek k návštěvě MC Radost. Respondentky odpovídaly formou výběru z předem daných možností, mohly zvolit více variant odpovědí. Otázka ankety č.8 zněla: „Jaká je Vaše motivace k návštěvě MC?“. Výsledkem bylo následující zjištění vyjádřené pomocí tabulky, udávající počet kladných odpovědí jednotlivých motivačních faktorů a jejich procentuální zastoupení k celkovému počtu odpovídajících respondentek.

Tab.č.1 Motivační faktory k návštěvě MC Radost.

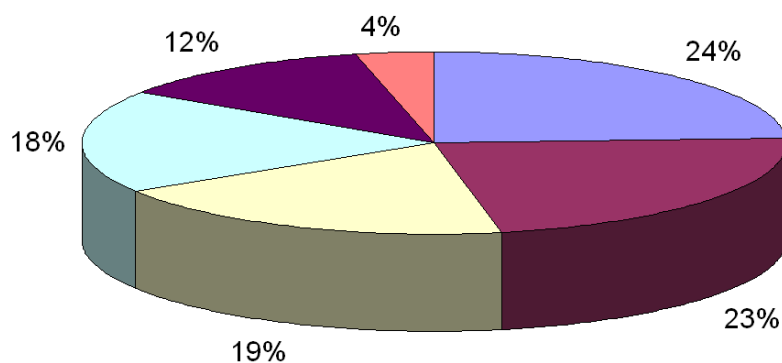
Motivace.	Počet kladných odpovědí.	Zastoupení kladných odpovědí v %.
Možnost aktivně trávit čas se svým dítětem.	33	89%
Možnost setkávání se dítěte s vrstevníky.	31	84%
Činnosti MC přispívající k rozvíjení dovedností dítěte.	26	70%
Možnost společného setkávání se s ostatními maminkami.	25	68%
Činnosti MC přispívající k rozvíjení znalostí a dovedností matky.	16	43%
Možnost vlastní aktivity při chodu centra.	5	14%

Z uvedených výsledků je patrné, že nejsilnějším motivačním faktorem pro návštěvu MC Radost je pro matku aktivní trávení času spolu s dítětem mimo domov. Tuto odpověď zvolilo 33 matek, což činí 89% všech respondentek. Velký důraz je rovněž kladen na kontakt dítěte s vrstevníky, to uvádí 31 matek (84%). Třetí nejvýraznější motivací jsou činnosti MC Radost, které přispívají k rozvíjení činnosti dítěte, to uvádí 26 matek (70%). Významnou motivací, kterou uvedlo 25 matek (68% ze všech respondentek), je možnost setkávání se s ostatními maminkami.

Graf č. 1 je dalším výstupem provedeného výzkumného šetření při zjišťování motivačních faktorů matek k návštěvě MC Radost.

Graf.č.1

Motivace uživatelék k návštěvě MC Radost.

24%	- možnost aktivně trávit čas se svým dítětem mimo domov.
23%	- možnost setkávání se dítěte s vrstevníky.
19%	- činnosti MC, které přispívají k rozvíjení dovedností dítěte.
18%	- možnost společného setkávání se s ostatními matkami.
12%	- činnosti MC, které přispívají k rozvíjení znalostí a dovedností matek.
4%	- možnost vlastní aktivity při chodu centra.

Uvedený výšečový graf vyjadřuje poměr jednotlivých variant možných odpovědí při zjišťování motivačních faktorů přepočítaný na sto procent.

Dílčí cíl: zjistit jaké je vnímání přínosu návštěv MC Radost z pohledu uživatelék.

Následující tabulka č.2 podává přehled o vnímání přínosu návštěv MC Radost samotnými uživatelkami. Respondentky odpovídaly formou výběru z předem daných možností, mohly zvolit více variant odpovědí. Otázka ankety č. 9 zněla: „Uvedte prosím, v čem vidíte přínosy návštěv MC?“. Výsledkem bylo následující zjištění vyjádřené pomocí tabulky, udávající počet kladných odpovědí u jednotlivých přínosů návštěv MC Radost.

Tabulka č.2 Vnímání přínosu návštěv MC Radost z pohledu uživatelék.

Vnímání přínosu návštěv MC Radost.	Počet kladných odpovědí.	Zastoupení kladných odpovědí v %.
Inspirace k novým aktivitám s dítětem.	30	81%
Příprava ulehčení vstupu dítěte do MŠ	25	68%
Nové schopnosti a dovednosti dítěte.	22	59%
Prohloubení vztahu k dítěti.	12	32%
Posílení rodičovské úlohy.	9	24%
Jiný přínos.*	4	11%
Žádný přínos.	0	0%

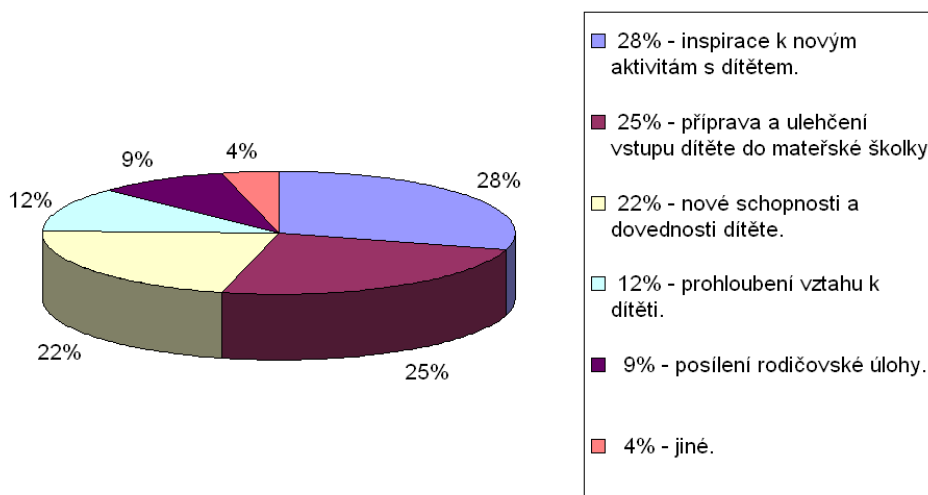
* Mezi jiné přínosy uživatelky zařadily kontakt a komunikaci s vrstevníky; relaxaci; zábavu, kamarády; začlenění mého dítěte do širšího kolektivu, rozvoj sociálních vztahů mezi vrstevníky – děti i dospělé.

Z výsledků vyplývá, že matky vidí přínos návštěv především v inspiraci k novým aktivitám s dítětem. Tuto skutečnost uvedlo 30 matek, což činí 81% ze všech respondentek. Významný je i pohled žen-matek na MC Radost jako na přípravu a ulehčení vstupu jejich dítěte do mateřské školy, to uvedlo 25 matek (68%). Jako další přínos uvedly matky učení se dítěte novým schopnostem a dovednostem v rámci činností MC Radost, to uvedlo 22 matek (59%).

Graf č. 2 je dalším výstupem provedeného šetření při zjišťování vnímání přínosu návštěv MC Radost samotnými uživatelnkami.

Graf č.2

Vnímání přínosu návštěv MC Radost samotnými uživatelnkami.

Uvedené grafické znázornění vyjadřuje poměr jednotlivých variant možných odpovědí při zjišťování vnímání přínosů návštěv MC Radost přepočítanýna sto procent.

Dílčí cíl: zjistit, jaké jiné činnosti by uživatelnky uvítaly pro svou osobu v rámci MC Radost.

Následující tabulka č. 3 podává přehled o činnostech, které by respondentky uvítaly v rámci MC Radost pro svoji osobu. Respondentky odpovídaly formou výběru z předem daných možností, mohly zvolit více variant odpovědi. Otázka ankety č.12 zněla: „Jaké jiné činnosti by jste uvítala v rámci MC pro Vaši osobu?“. Výsledkem bylo následující zjištění vyjádřené pomocí tabulky, udávající počet kladných odpovědí jednotlivých požadovaných činností a jejich procentuální zastoupení k celkovému počtu odpovídajících respondentek.

Tabulka č.3 Požadované činnosti v rámci MC Radost pro matku.

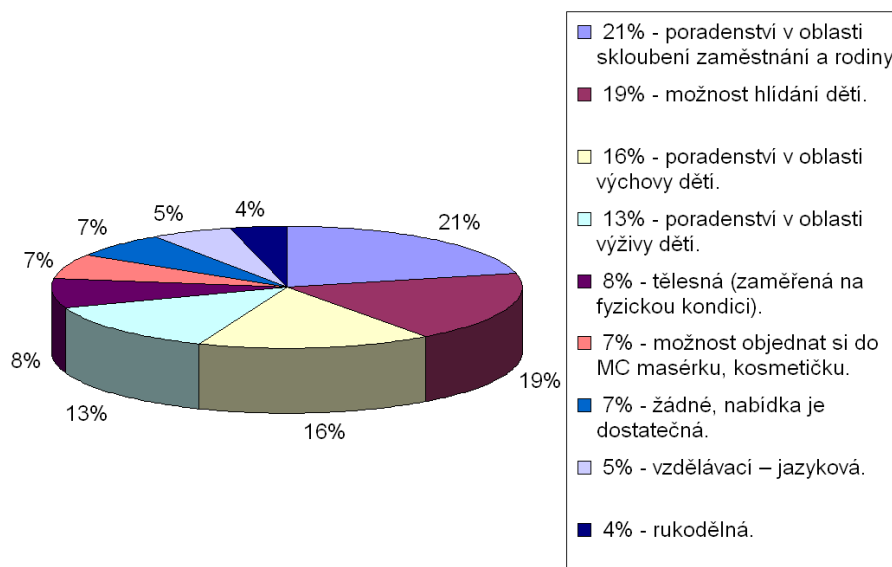
Požadované činnosti.	Počet kladných odpovědí.	Zastoupení kladných odpovědí v %.
Poradenství v oblasti skloubení zaměstnání a rodiny.	16	43%
Možnost hlídání dětí.	14	38%
Poradenství v oblasti výchovy dětí.	12	32%
Poradenství v oblasti výživy dětí.	10	27%
Tělesné (zaměřené na fyzickou kondici).	6	16%
Možnost objednat si do MC masérku, kosmetičku.	5	14%
Žádné, nabídka je dostatečná.	5	14%
Vzdělávací (jazyková).	4	11%
Rukodělná.	3	8%

Z uvedeného vyplývá, že řešení problému v oblasti skloubení zaměstnání a rodiny je pro dnešní ženy-matky důležitým a aktuálním tématem. Poradenství v oblasti sladování rodiny a zaměstnání by uvítalo 16 matek, což činí 43% ze všech respondentek. Další požadovanou službou, kterou by matky v rámci MC Radost uvítaly je hlídání dětí. Tento požadavek uvedlo 14 matek (38%). Další dva významně zastoupené požadavky jsou na poradenství v oblasti výchovy dětí, uvedlo 12 matek (32%) a poradenství v oblasti výživy dětí uvedlo 10 matek (27%).

Graf č. 3 je dalším výstupem provedeného šetření při zjišťování požadovaných činností zaměřených na matku v rámci MC Radost.

Graf č.3

Činnosti, které by uživatelky uvítaly pro svoji osobu.

Uvedené grafické znázornění vyjadřuje poměr jednotlivých variant možných odpovědí při zjišťování požadovaných činností pro matku přepočítaný na sto procent.

Díličí cíl: zjistit, jaké jiné činnosti by uživatelky uvítaly pro své dítě.

Následující tabulka č.4 podává přehled o činnostech, které by matky uvítaly v rámci MC Radost pro své dítě. Respondentky odpovídaly formou výběru z předem daných možností, mohly zvolit více variant odpovědí. Otázka ankety č.13 zněla: „Jaké jiné činnosti by jste uvítala v rámci MC pro Vaše dítě/děti?“. Výsledkem bylo následující zjištění vyjádřené pomocí tabulky, udávající počet kladných odpovědí požadovaných jednotlivých činností a jejich procentuální zastoupení k celkovému počtu odpovídajících respondentek.

Tabulka č.4 Požadované činnosti v rámci MC Radost pro dítě.

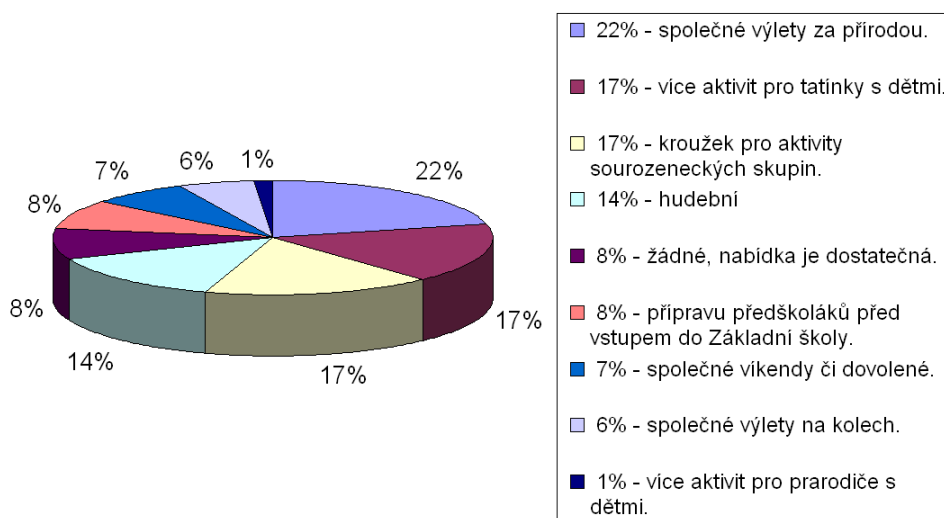
Požadované činnosti.	Počet kladných odpovědí.	Zastoupení kladných odpovědí v %.
Společné výlety za přírodou.	15	41%
Aktivity pro tatínky s dětmi.	12	32%
Aktivity sourozeneckých skupin.	12	32%
Hudební	10	27%
Příprava předškoláků před vstupem do ZŠ.	6	16%
Žádné nabídka je dostatečná.	6	16%
Společné víkendy či dovolené.	5	14%
Společné výlety na kolech.	4	11%
Aktivity pro prarodiče s dětmi.	1	3%

Výsledky této tabulky přinesly požadavky na další možné rozšíření programu MC Radost směřované mimo pravidelný rámec jeho činností. Nejvýraznějším požadavkem jsou společné výlety za přírodou, uvedlo 15 maminek, což činí 41% všech respondentek. Nezanedbatelný počet uživatelék, celkem 12 matek (32%), by uvítalo rozšíření programu zaměřeného na zapojení tatínků do společné činnosti a dále společné aktivity pro sourozenecké skupiny, uvedlo opět 12 matek (32%).

Graf č. 4 je dalším výstupem zjišťování požadovaných činností pro dítě v rámci MC Radost.

Graf č.4

Činnosti, které by uživatelky uvítaly pro své dítě.

Uvedené grafické znázornění vyjadřuje poměr jednotlivých variant možných odpovědí při zjišťování požadovaných činností pro dítě přepočítaný na sto procent.

Interpretace dat: na základě zjištěných motivačních faktorů (tab.č.1) a vnímání přínosů návštěv MC Radost svými uživatelkami (tab. č.2) usuzuji na potřeby žen-matek spojených s mateřskou a rodičovskou dovolenou, které odpovídají potřebám vymezených v teoretické části mé práce (potřeba setkávání se, sdílení a sounáležitosti; potřeba inspirace; potřeba informací; potřeba uznání a posílení mateřské a rodičovské role; potřeba seberealizace):

- potřeba setkávání se, sdílení a sounáležitosti - možnost aktivně trávit čas se svým dítětem mimo domov potvrdilo 89% matek (33 respondentek), možnost společného setkávání se s ostatními maminkami potvrdilo 68% matek (25 respondentek),
- potřeba inspirace - inspiraci k novým aktivitám s dítětem potvrdilo 81% matek (30 respondentek),
- potřeba uznání a posílení mateřské role - posílení rodičovské úlohy potvrdilo 24% matek (devět respondentek), prohloubení vztahu k dítěti potvrdilo 32% matek (12 respondentek),

- potřeba seberealizace (možnost vlastní aktivity při chodu centra potvrdilo 14% matek (pět respondentek).

Nejvýraznější zjištěnou potřebou, která by mohla být v rámci činnosti MC Radost naplňována, je potřeba informací: 43% matek (16 respondentek) požaduje poradenství v oblasti skloubení zaměstnání a rodiny, 32% matek (12 respondentek) poradenství v oblasti výchovy dětí a 27% matek (10 respondentek) v oblasti výživy dětí.

Zjištěná data potvrdila, že činnosti MC Radost, o.s. ve Vyškově na Moravě pomáhají naplňovat potřeby žen-matek vážící se k mateřské a rodičovské dovolené. Z výsledků je také patrné, jaké jiné činnosti v rámci MC Radost by mohly posloužit k dalšímu nárůstu spokojenosti žen-matek a naplňování jejich potřeb.

Vázanost původního bydliště matek k návštěvnosti MC Radost:

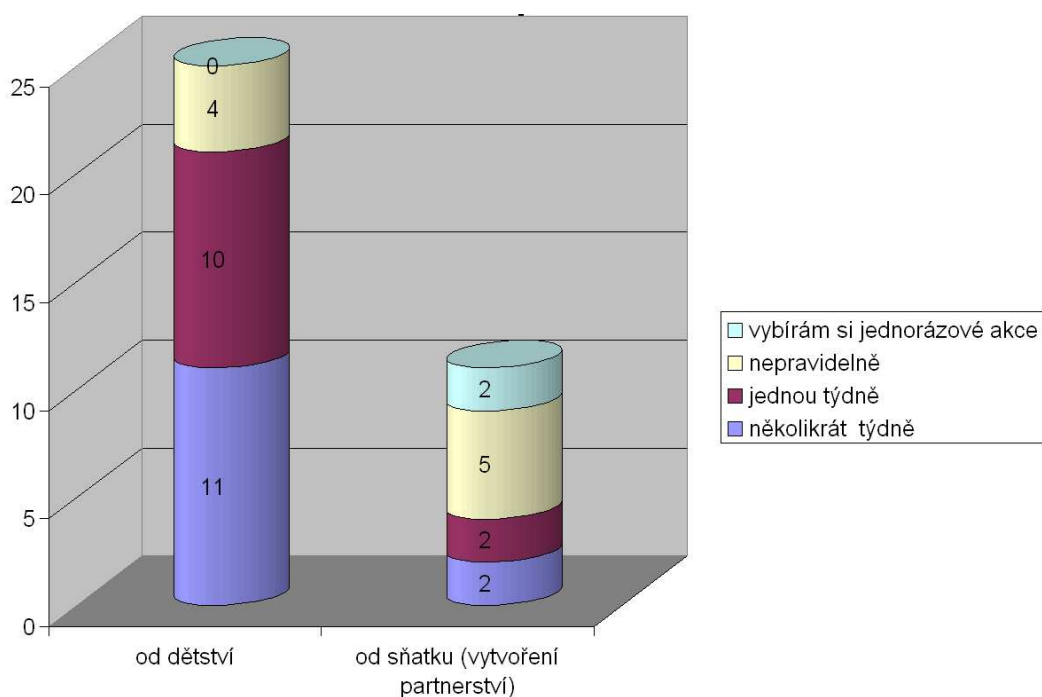
Dále se ve své analýze dat budu zabývat vázaností původního bydliště žen-matek na návštěvnost MC Radost. Cílem bude zjistit, zda maminky do Vyškova přistěhované, bez svého původního rodinného zázemí a přátel, vyhledávají častěji a ve větší míře volnočasové aktivity a služby zaměřené na rodinu s dětmi, čímž čelí sociální izolaci spojené s mateřskou a rodičovskou dovolenou. Nejdříve uvedu faktické rozdělení matek dle jejich původního bydliště a následně budu zjišťovat vázanost bydliště k četnosti návštěv MC Radost, návštěvnosti vyškovských zařízení zaměřených na rodinu s dětmi mimo MC Radost a na rozšíření sociálních kontaktů v rámci MC Radost.

Z anketních listů vyplynulo, že převažující část návštěvnic MC Radost tvoří maminky původně z Vyškova. Tyto byly při vyplňování anketních listů zastoupeny v 69% (25 respondentek). Zbývající část 31% (11 respondentek) tvořily maminky do Vyškova přistěhované od sňatku či vytvoření partnerství.

Dílčí cíl: zjistit, jaká je vázanost původního bydliště na frekvenci návštěv MC Radost.

Následující uvedený graf udává počet uživatelk navštěvujících MC Radost a ukazuje poměrné zastoupení četnosti návštěv v závislosti na původním bydlišti ženy-matky. Otázka ankety č.3 zněla: „Jak často většinou navštěvujete prostory MC (herna, tělocvična, zahradní hřiště)?“. Respondentky odpovídaly formou výběru z předem daných možností. Odpovědi respondentek jsem následně zařadila do dvou kategorií vyjadřujících jejich původní bydliště.

Graf č.5 Vázanost původního bydliště na frekvenci návštěv MC Radost.

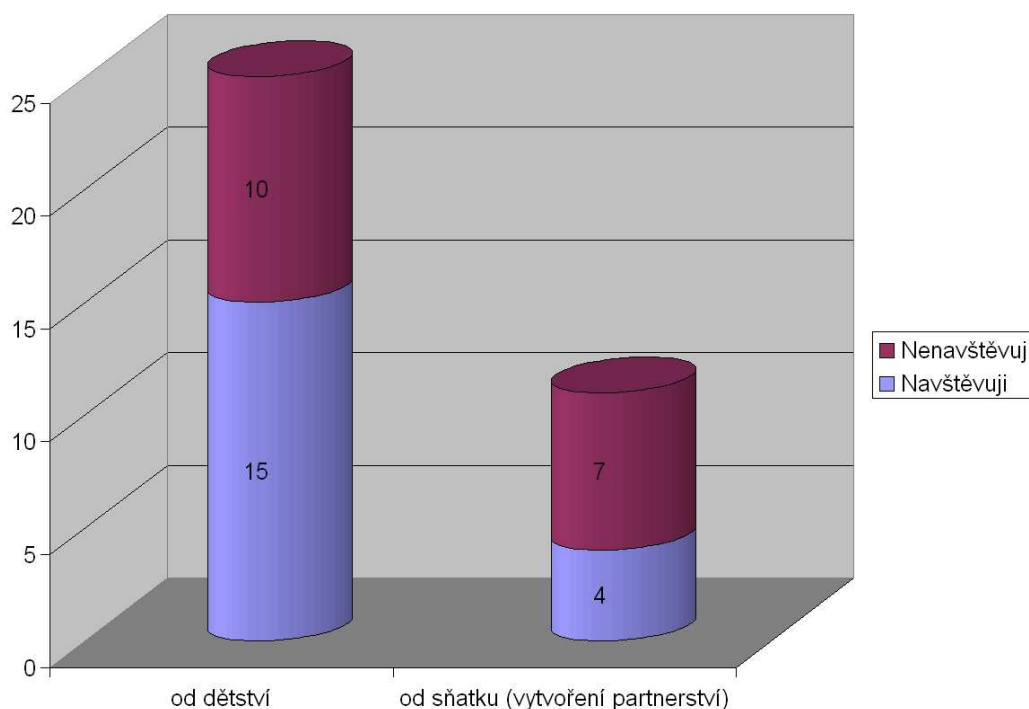

Skupina matek žijících ve Vyškově od dětství navštěvuje mateřské centrum několikrát týdně ve 44% (11 respondentek), jednou týdně ve 40% (10 respondentek) a nepravidelné návštěvy udává 16% (čtyři respondentky). Skupina matek žijících ve Vyškově od sňatku (vytvoření partnerství) udává návštěvy několikrát týdně v 18% (dvě respondentky), stejný počet udávají matky u návštěv jednou za týden, nepravidelnými návštěvnicemi jsou ve 46% (pět respondentek) a jednorázové akce si vybírá 18% maminek (dvě respondentky).

Dílčí cíl: zjistit, jaká je vázanost původního bydliště na návštěvnost jiných vyškovských zařízení zaměřených na rodinu s dětmi (mimo MC Radost).

Následující grafické zpracování udává počet uživatelek, které navštěvují či nenavštěvují jiná vyškovská zařízení zaměřená na podporu rodin s dětmi v závislosti na původním bydlišti matky. Otázka ankety č.7 zněla: „Navštěvujete i jiné organizace zaměřené na rodinu s dětmi ve Vyškově (Rampa, Piafa, Sokol či jiné)?“. Respondentky odpovídaly formou výběru z předem daných možností. Odpovědi respondentek jsem zařadila do dvou kategorií vyjadřující jejich původní bydliště.

Graf č.6 Vázanost původního bydliště na návštěvnost jiných vyškovských organizací zaměřených na rodinu s dětmi.

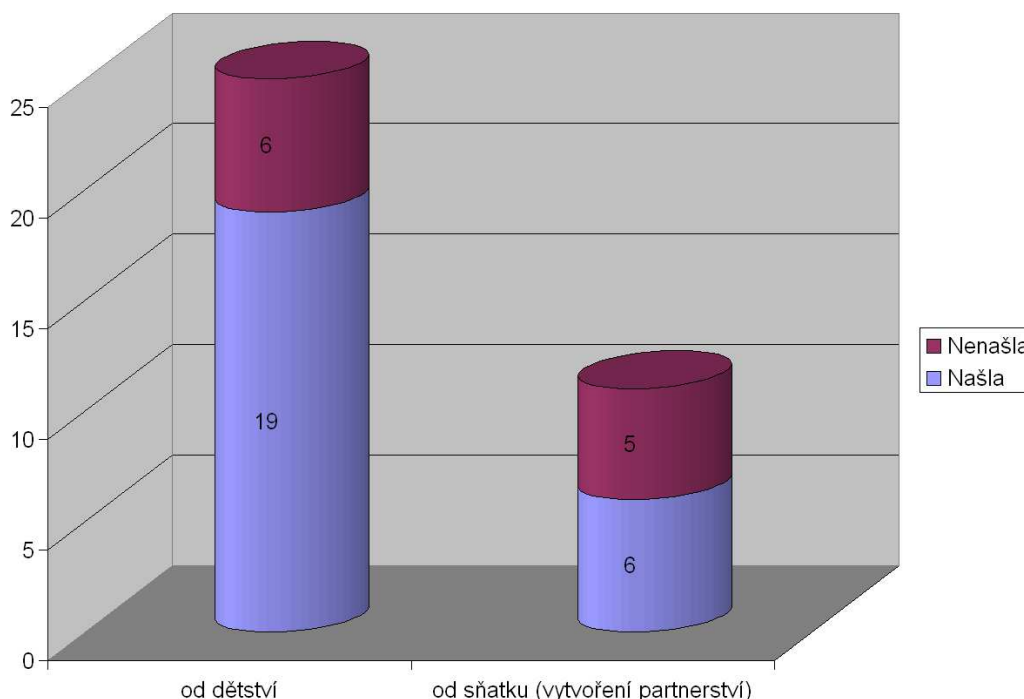

Výsledky ukázaly, že skupina maminek žijících ve Vyškově od dětství má potřebu navštěvovat jiné organizace zaměřené na rodinu s dětmi v 60% (15 respondentek). Ve druhé skupině maminek žijících ve Vyškově od sňatku (vytvoření partnerství) tuto potřebu potvrdilo 36% (čtyři respondentky). Z celkového počtu všech oslovených maminek tak tvoří skupinu, která navštěvuje i jiné vyškovské organizace zaměřené na rodinu s dětmi 53% (19 respondentek), zbývajících 47% (17 respondentek) oslovených maminek uvedená zařízení nenavštěvuje.

Dílčí cíl: zjistit, jaká je vázanost původního bydliště na rozšíření sociálních kontaktů v rámci MC Radost.

Následující grafické znázornění udává počet uživatelek, které si prostřednictvím MC Radost rozšířily své sociální kontakty, a to v závislosti na jejich původním bydlišti. Otázka ankety č.7 zněla: „Našla jste nové přátele v prostorách MC, se kterými se scházíte i mimo prostory MC?“. Respondentky odpovídaly formou výběru z předem daných možností. Odpovědi respondentek jsem následně zařadila do dvou kategorií vyjadřující jejich původní bydliště.

Graf č.7 Vázanost původního bydliště na rozšíření sociálních kontaktů.

Výraznější nárůst rozšíření sociálních kontaktů v rámci návštěv MC Radost je patrný ve skupině maminek žijících ve Vyškově od dětství, uvádí to 76% (19 respondentek) z této skupiny. Maminky, které zde žijí od sňatku či vytvoření partnerství uvádí rozšíření kontaktů v rámci MC Radost v 55% (šest respondentek). Z celkového počtu všech maminek tak uvádí nalezení nových přátel v prostorách MC Radost 69% (25 respondentek).

Interpretace dat k vázanosti původního bydliště matek k návštěvnosti MC: z výsledků vyplývá, že vyšší počet maminek navštěvujících MC Radost pochází od dětství z Vyškova. Ze zjištěných dat nevyplývá vyšší frekvence návštěv uživatelek žijících ve Vyškově od sňatku (vytvoření partnerství) MC Radost, ani návštěv jiných organizací zaměřených na rodiny s dětmi a ani ve výraznějším nárůstu sociálních kontaktů v rámci MC Radost oproti uživatelkám pocházejících od dětství z Vyškova.

Vázanost úrovně vzdělání matek na návštěvnost MC Radost:

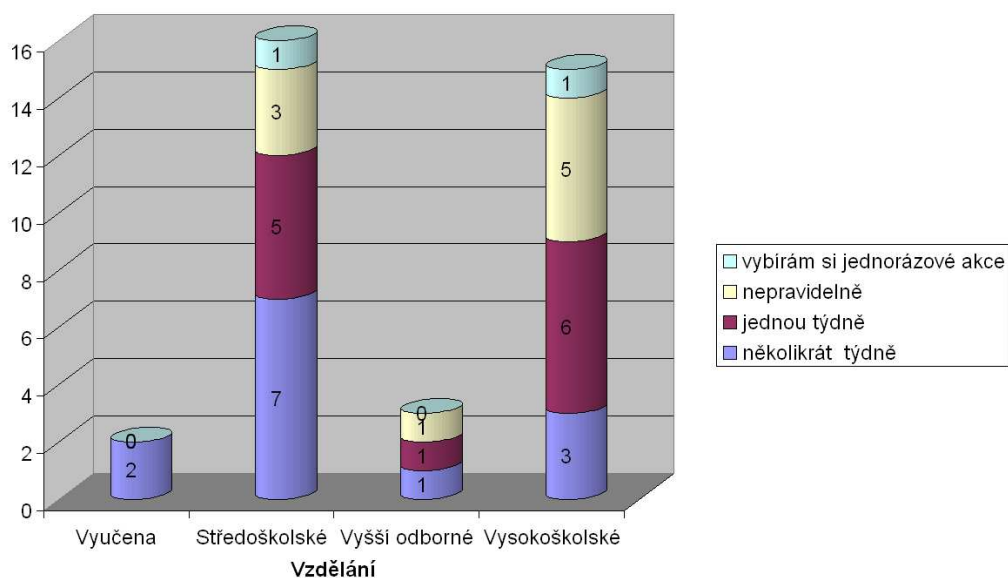
Dále se ve své analýze dat budu zabývat vázaností úrovně vzdělání žen-matek na návštěvnost MC Radost. Cílem bude zjistit, zda úroveň vzdělání matek navštěvujících mateřské centrum ovlivňuje návštěvnost MC Radost, aktivní účast na činnosti centra a potřebě navštěvovat jiné vyškovské zařízení zaměřené na volnočasové aktivity rodin s dětmi. Nejdříve uvedu faktické rozdělení matek dle úrovně dosaženého vzdělání a následně budu zjišťovat vázanost vzdělání k četnosti návštěv, aktivní účasti v rámci činnosti MC Radost a návštěvnosti vyškovských zařízení zaměřených na rodinu s dětmi mimo MC Radost.

Ze zjištěných dat zpracovaných anketních listů vyplynulo, že nejpočetnějšími skupinami návštěvnic MC Radost jsou matky se středoškolským (16 respondentek, činí 44%) a vysokoškolským vzděláním (15 respondentek, činí 42%). Matky s vyšším odborným vzděláním byly zastoupeny v počtu tří, což činí 8% a matky vyučené v počtu dvou, což činí 6% z celkového počtu odpovídajících respondentek.

Dílčí cíl: zjistit, jaká je vázanost úrovně dosaženého vzdělání k četnosti návštěv MC Radost.

Následující grafické zpracování udává celkový počet uživatelek rozdělených dle dosaženého vzdělání a rozvrstvení četnosti návštěv MC Radost. Otázka ankety č.3 zněla: „Jak často většinou navštěvujete prostory MC (herna, tělocvična, zahradní hřiště)?“. Respondentky odpovídaly formou výběru z předem daných možností. Odpovědi respondentek jsem následně zařadila do čtyř kategorií vyjadřující jejich úroveň dosaženého vzdělání.

Graf č. 8 Vázanost dosaženého vzdělání k četnosti návštěv MC Radost.

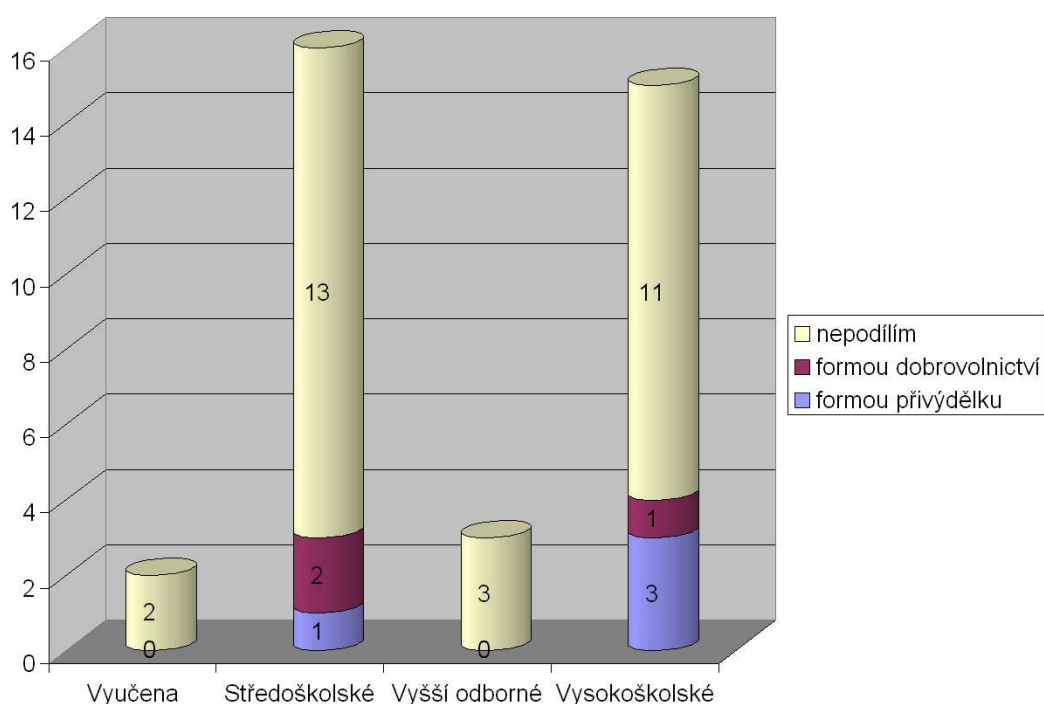

Ze zjištěných dat vyplývá, že 36% (13 respondentek) všech oslovených maminek navštěvuje mateřské centrum několikrát týdně. 33% matek (12 respondentek) udává návštěvnost jednou týdně, 25% (devět respondentek) uvádí nepravidelné návštěvy a zbývajících 6% (dvě respondentky) oslovených respondentek si vybírá jednorázové akce. Nejsilnější skupinou dle vzdělání, která navštěvuje několikrát týdně MC Radost je skupina 54% (sedm respondentek) oslovených středoškolsky vzdělaných maminek, druhou nejpočetnější skupinou jsou vysokoškolačky s počtem 23% (tři respondentky), následně jsou to vyučené maminky s 15% (dvě respondentky) a tuto skupinu ukončují maminky s vyšším odborným vzděláním v 8% (jedna respondentka). Návštěvnost jednou týdně uvádí v nejvyšším počtu k poměru všech maminek vysokoškolsky vzdělané maminky s počtem 50% (šest respondentek), následně jsou to středoškolsky vzdělané matky s počtem 42% (pět respondentek) a poslední skupinou jsou maminky s vyšším odborným vzděláním s 8% (jedna respondentka) ze všech oslovených respondentek. Nepravidelnou účast udává 56% (pět respondentek) vysokoškolsky vzdělaným matek, středoškolačky uvádí nepravidelnou účast ve 33,3% (tři respondentky) a 11% (jedna respondentka) matky s vyšším odborným vzděláním vzhledem k počtu všech respondentek.

Dílčí cíl: zjistit, jaká je vázanost úrovně vzdělání žen-matek na aktivní seberealizační činnost v rámci MC Radost.

Následující grafické zpracování udává celkový počet uživatelek rozdělených dle dosaženého vzdělání a rozvrstvení aktivní účasti uživatelek v MC Radost. Otázka ankety č.14 zněla: „Podílíte se aktivně na činnosti MC?“ . Respondentky odpovídaly formou výběru z předem daných možností. Odpovědi respondentek jsem následně zařadila do čtyř kategorií vyjadřující jejich úroveň dosaženého vzdělání.

Graf č. 9 Vázanost dosaženého vzdělání k aktivní účasti v MC Radost

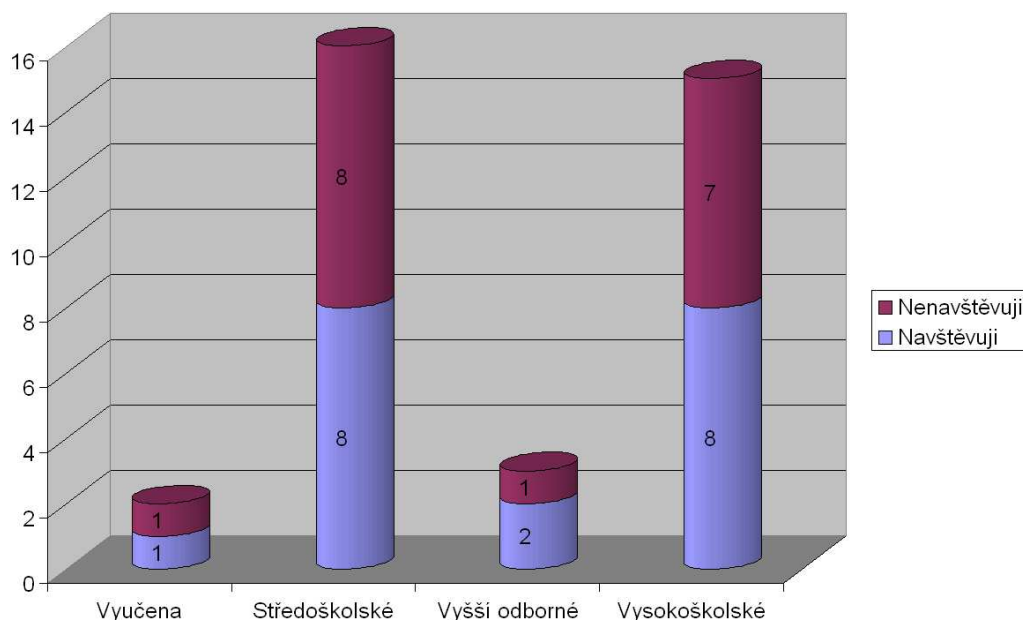

Celkově se formou dobrovolnictví podílí na činnosti 8% (tři respondentky) oslovených respondentek a formou přivýdělku 11% (čtyři respondentky) oslovených respondentek. 81% (29 respondentek) oslovených maminek se na aktivní účasti nepodílí. Aktivní účasti formou dobrovolnictví se účastní 13% (dvě respondentky) středoškolsky vzdělaných matek (ze skupiny středoškolsky vzdělaných) a 7% (jedna respondentka) vysokoškolsky vzdělaných matek (ze skupiny vysokoškolsky vzdělaných). Aktivní účast formou přivýdělku se účastní 6% (dvě respondentky) matek se středoškolským vzděláním (ze skupiny středoškolsky vzdělaných) a 20% (tři respondentky) matek s vysokoškolským vzděláním (ze skupiny vysokoškolsky vzdělaných).

Dílčí cíl: zjistit, jaká je vázanost dosažené úrovně vzdělání žen-matek k potřebě návštěv jiných vyškovských zařízení zaměřených na volnočasové aktivity či podporu rodin s dětmi.

Následující graf č.10 znázorňuje vázanost dosaženého vzdělání k návštěvnosti jiných vyškovských zařízení zaměřených na rodinu s dětmi. Otázka ankety č.7 zněla: „Navštívujete i jiné organizace zaměřené na rodinu s dětmi ve Vyškově (Rampa, Piafa, Sokol či jiné)?“. Respondentky odpovídaly formou výběru z předem daných možností. Odpovědi respondentek jsem následně zařadila do čtyř kategorií vyjadřující jejich úroveň dosaženého vzdělání.

Graf č.10 Vázanost dosaženého vzdělání k návštěvnosti jiných vyškovských zařízení zaměřených na rodinu s dětmi

Z výsledků vyplynulo, že potřebu návštěv jiných zařízení zaměřených na rodinu s dětmi má 50% (jedna respondentka) vyučených (ze skupiny vyučených) návštěvnic MC Radost, 50% (osm respondentek) středoškolsky vzdělaných maminek (ze skupiny středoškolsky vzdělaných), 67% (dvě respondentky) s vyšším odborným vzděláním (ze skupiny s vyšším odborným vzděláním) a 53% (osm respondentek) vysokoškolsky vzdělaných matek (ze skupiny vysokoškolsky vzdělaných).

Interpretace dat k vázanosti úrovně vzdělání k návštěvnosti MC: cílem tohoto šetření bylo dosažení zjištění, zda ovlivňuje úroveň vzdělání uživatelék seberealizační činnost v MC Radost, četnost návštěv centra či počet návštěv jiných

vyškovských organizací zaměřených na rodinu s dětmi. Z výsledků šetření je zřejmá pravidelná a opakující se účast MC Radost v nejsilnějším zastoupení u středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných žen-matek. Výsledky ukazují souvislost s vyšší aktivní seberealizační činností v rámci možnosti přivýdělku v MC Radost u matek s vysokoškolským vzděláním a souvislost s vyšší seberealizační činností v rámci dobrovolnictví u matek se středoškolským vzděláním. Úroveň vzdělání není rozhodující v potřebě navštěvovat jiné vyškovské organizace zaměřené na rodinu s dětmi.

Hodnocení úrovně technického a organizačního zabezpečení provozu MC Radost:

Dalším krokem ke zjišťování spokojenosti matek se službami MC Radost bude vyhodnocení výsledků šetření vážících se k úrovni technického a organizačního zabezpečení provozu MC Radost.

Respondentky hodnotily:

- vyhovující či nevhovující čas konání kurzu,
- hygienické zázemí a šatnu v užívaných prostorách MC Radost,
- materiálové vybavení (hračky, sportovní potřeby, výtvarné potřeby) v užívaných prostorách MC Radost,
- zázemí pro dítě (přebalovací pult, místo pro kočárek, prostor ke krmení dítěte) v užívaných prostorách MC Radost,
- způsob vedení navštěvovaného kurzu,
- náplň činnosti navštěvovaného kurzu.

Při hodnocení vyhovujícího či nevhovujícího času konání kurzu se respondentky kladně vyjádřily v 92% a záporně v 8%. Z tohoto výsledku vyplývá většinová spokojenost s časovým rozvrhem jednotlivých kurzů.

Do této části svého šetření jsem zahrнула i otázku týkající se využívání či nevyužívání doplňkových služeb MC Radost. Z celkového počtu 37 respondentek uvedlo, že služby využívá: laktační poradnu 8% (tři respondentky); půjčovnu pomůcek pro kojení 8% (tři respondentky); půjčovnu hraček 8% (tři respondentky); půjčovnu literatury 16% (osm respondentek) a služeb psychoporadny využívá 14% (pět respondentek) dotázaných respondentek.

Následující tabulka udává průměrné hodnocení úrovně a vybavenosti prostorů, ve kterých probíhá pravidelná činnost kurzů (herna, tělocvična, knihovna, hřiště). Pro toto hodnocení jsem zvolila škálovou stupnici od 1 do 5, přičemž 1 byla chápána jako výborná, 5 jako nedostatečná.

Tab. č.5 Hodnocení úrovně zázemí a vybavenosti prostor

Mateřské centrum Radost, o.s.	Škálové hodnocení 1 - 5 (1 - výborné, 5- nevyhovující).			
	Herna.	Tělocvična.	Knihovna.	Hřiště.
Hygienické zázemí, šatna.	2	2	1,2	1,5
Materiálové vybavení, hračky, sportovní, výtvarné potřeby.	1,4	1,3	1,6	1,3
Zázemí pro dítě, přebalovací pult, místo pro kočárek, prostor ke krmení dítěte.	1,7	2,7	1,7	1,6
Způsob vedení.	1,3	1,5	1,6	Nehodnoceno
Náplň činnosti.	1,2	1,4	1	Nehodnoceno

Interpretace dat k hodnocení úrovně technického a organizačního zajištění MC Radost: respondentky ohodnotily úroveň a vybavenost prostor, ve kterých probíhá činnost MC Radost poměrně kladně. Průměrné označkování nepřesáhlo v žádné z hodnocených částí číslo tři, z čehož usuzují, že respondentky jsou spíše spokojené. Méně příznivé hodnocení, ale stále dobré (s průměrnou známkou 2), uvedly pouze k hygienickému zázemí a zázemí pro děti v prostorách herny a tělocvičny. Nejméně příznivě bylo hodnoceno zázemí pro dítě v prostorách tělocvičny, průměrná známka dosáhla k číslu 2,7. Materiálové vybavení (sportovní potřeby, hračky a výtvarné potřeby) je dle výsledků na dobré úrovni a to ve všech užívaných prostorách. Spokojené jsou uživatelky rovněž se způsobem vedení a náplní činnosti kurzů.

5.4 Stanovení doporučení

K naplnění cíle bakalářské práce, kterým je zhodnocení činnosti MC Radost v závislosti na potřebách žen-matek zůstávajících na mateřské a rodičovské dovolené, jsou v kapitole č. 5.1 Mateřské centrum Radost, o.s. uvedené údaje o současné činnosti a náplni centra. K těmto faktickým údajům jsem vztahovala anketní dotazování zaměřené na hledání dalších alternativ činností tak, aby kopírovaly skutečné potřeby dnešních žen-matek navštěvujících dané zařízení.

Vyhodnocená data znázorněná v grafu č.3 a grafu č.4 podávají přehled o činnostech, které by uživatelky uvítaly, a to směrem ke své osobě i směrem k dítěti. Z výsledků šetření plyne, že by další činnost centra mohla být směřována více k poradenské činnosti. Okruhy požadovaných témat opět kopírují potřeby žen-matek na mateřské a rodičovské dovolené. Respondentky by uvítaly poradenství v oblasti skloubení zaměstnání a rodiny, poradenství v oblasti výchovy a výživy dětí. Další rozšiřující službou by mohla být služba zaměřená na hlídání dětí. Činnost MC Radost by mohla být dále rozvíjena směrem k volnočasovým aktivitám přesahujících prostory „čtyř zdí“ (herny, tělocvičny, knihovny). Ženy-matky by využily i volnočasových aktivit zaměřených na společném setkávání mimo pravidelný režim MC Radost a to formou např. společných výletů za přírodou. Další rozšiřující činnost by mohla být vázána na aktivity zaměřené pro tatínky s dětmi a sourozenecké skupiny.

Ve svém šetření jsem se zabývala i hodnocením úrovně technického a organizačního zabezpečení provozu MC Radost. Uživatelky ohodnotily v tab. č.5 stávající stav vážící se k vybavenosti prostor, způsobu vedení kurzů i náplni činnosti. Z uvedeného šetření vyplývá, že by mohlo dojít k mírnému zlepšení hygienického zázemí a zázemí pro dítě především v prostorách herny a tělocvičny.

Zjištěné údaje tedy kopírují aktuální potřeby stávajících uživatelek a mohly by posloužit jako inspirace pro plánování budoucí programové nabídky služeb a činností MC Radost, či jako impuls k odstranění zjištěných mírných nedostatků.

ZÁVĚR

Ve své bakalářské diplomové práci jsem se věnovala sociálnímu a společenskému postavení žen zůstávajících na mateřské a rodičovské dovolené. Zaměřila jsem se na možnost těchto matek využívat mateřského centra jako podpůrné skupiny při zvládnutí péče a výchovy malého dítěte.

Cílem bylo zhodnocení konkrétního Mateřského centra Radost, o.s. z pohledu samotných uživatelék. Výzkumným šetřením jsem zjišťovala, zda Mateřské centrum Radost, o.s. ve Vyškově na Moravě pomáhá naplňovat potřeby žen-matek na mateřské a rodičovské dovolené.

V teoretické části jsem se věnovala problematice rodiny s malými dětmi, přičemž převážně jsem se zaměřila na sociální a společenský život dnešních žen-matek, na rané mateřství, otcovství a rodičovství. Uvedla jsem potřeby vzniklé změnou sociální a společenské role ženy-matky po nástupu na mateřskou dovolenou.

V praktické části jsem nejdříve představila Mateřské centrum Radost, o.s., ve kterém jsem následně provedla evaluaci činnosti. Jako nástroj pro zjišťování spokojenosti matek se službami zmíněného sdružení jsem použila kvantitativní strategii šetření, zvolila jsem techniku ankety. Při svém výzkumném šetření jsem navázala na teoretická východiska vážící se k potřebám žen-matek na mateřské a rodičovské dovolené. Výsledky mého šetření ukázaly, že Mateřské centrum Radost, o.s. pomáhá naplňovat potřeby svých uživatelék. Odvádí je z domácí izolace, dává jim možnost seberealizace, je pro ně podpůrnou skupinou v rodičovství a inspirací k novým aktivitám s dítětem.

Provedené šetření však zároveň ukázalo na některé menší nedostatky v oblasti hygienického a materiálového zázemí užívaných prostor. Dále šetření přineslo nové požadavky maminek na činnost MC Radost, o.s.. Mezi ně patří především požadavek na rozšíření poradenských služeb, služby zaměřené na hlídání dětí, rozšíření nabídky činnosti o volnočasové aktivity pro tatínky a jejich děti či aktivity pro sourozenecké skupiny. Tyto požadavky mohou být podnětem k rozšíření nabídky služeb tak, aby kopírovaly aktuální potřeby maminek využívajících služeb MC Radost, o.s..

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BAKALÁŘ, E. *PRŮVODCE OTCOVSTVÍM aneb bez otce se nedá (dobře) žít*. 1.vyd. Praha: Vyšehrad, spol. s r.o., 2002. 216 s. ISBN 80-7021-605-0.
- DE SINGLY, F. *Sociologie současné rodiny*, 1.vyd. Praha: Portál, 1999. 128 s. ISBN 80-7178-249-1.
- HORÁKOVÁ HOSKOVCOVÁ, S., SUCHOCHLEBOVÁ RYNTOVÁ, L. *Výchova k psychické odolnosti dítěte*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. 224 s. ISBN 978-80-247-2206.
- JUNGWIRTHOVÁ, I. *Pohodoví rodiče-pohodové děti: podporujeme vývoj dítěte*. 1.vyd. Praha: Portál, 2009. 173 s. ISBN 978-80-7367-536-3.
- KOLČÁRKOVÁ, I., LACINOVÁ, L. *RODIČOVSTVÍ OČIMA MATEK NEKLIDNÝCH DĚTÍ*. 1.vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2008. 138 s. ISBN 978-80-87029-47-3.
- KRAUS, B., POLÁČKOVÁ V., ČLOVĚK – PROSTŘEDÍ – VÝCHOVA, *K otázkám sociální pedagogiky*. et al.. Brno, Paido, 2001. 199 s. ISBN 80-7315-004-2.
- MAŘÍKOVÁ, H. *Proměny současné české rodiny (Rodina-gender-stratifikace)*. 1.vyd. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON), 2000. 170 s. ISBN 80-85850-93-1.
- MATĚJČEK, Z. *PRVNÍCH 6 LET VE VÝVOJI A VÝCHOVĚ DÍTĚTE*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2005. 184 s. ISBN: 80-247-0870.
- MATĚJČEK, Z. *RODIČE A DĚTI*. 2.vyd. Praha: Avicem zdravotnické nakladatelství, n.p., 1989. 336 s. ISBN 08-056-89.
- MATĚJČEK, Z. *ŠKOLA RODIČŮ*. Praha: MAXDORF, s.r.o., nakladatelství odborné literatury. 2000. 288 s. ISBN 80-85912-29-5.
- MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Metody a řízení sociální práce*. 1.vyd. Praha: Portál, 2003. 384 s. ISBN 80-7178-548-2.
- MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3., rozšířené a přepracované vydání. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON), 2003. 164 s. ISBN 80-86429-19-9.
- MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. 1.vyd. Praha: Portál, 2003. 288 s. ISBN 80-7178-549-0.
- MOŽNÝ, I. *Sociologie rodiny*, 2.vyd, upravené, Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ (SLON), 2002. 250 s. ISBN 80-86429-05-9.

- ŘÍČAN, P. *Cesta životem: vývojová psychologie*. 2.vyd. Praha: Portál, 2006. 390 s. ISBN 80-7367-124-7.
- SATIROVÁ, V. *Kniha o rodině*. 1.vyd. Praha: Práh, Brno: Svan, 1994. 350 s. ISBN 80-901325-0-2.
- SEVEROVÁ, M. MIŠURCOVÁ, V. *Děti, hry a umění*. 1.vyd. Praha: ISV – nakladatelství, 1997. 195 s. ISBN 80-85866-18-8.
- SOBOTKOVÁ, I. *Psychologie rodiny*. 2, přepracované vyd. Praha: Portál, 2007, 224 s. ISBN 978-80-7367-250-8.
- VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I*. Praha: Karolinum, 1997. 354 s. ISBN 80-7184-317-2.
- VÁGNEROVÁ, M. *VÝVOJOVÁ PSYCHOLOGIE II. DOSPĚLOST A STÁŘÍ*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 2007. 461 s. ISBN 978-80-246-13-18-5.
- MOŽNÝ, I. *MODERNÍ RODINA (mýty a skutečnosti)*.1.vyd. Brno: Blok, 1990. 184 s. ISBN 80-7029-018-8.
- VYMĚTAL, J. *Lékařská psychologie*. 3.aktualizované vydání. Praha: Portál, 2003. 400 s. ISBN 80-7178-740-X.

Časopisy:

- LIPINSKÁ, K. *Management pro maminky, děti a my*, 7-8/2009. ISSN 0323-1879.
- KRAMULOVÁ, D. *Jsme tři a všechno je najednou jinak....děti a my*, 1/2010, ISSN 0323-1879.

Brožura:

- DZIAMOVÁ, V. *Mateřská centra jako místa rozvoje*. Praha: Evangelikální teologický seminář.

Internetová odkazy:

- www.materska-centra.cz
- www.mpsv.cz
- www.pozitivni-noviny.cz
- www.mcradost.wz.cz

Legislativa:

- Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek:

Tabulka č.1 Motivační faktory k návštěvě MC Radost.....	43
Tabulka č.2 Vnímání přínosu návštěv MC Radost z pohledu uživatelek.....	45
Tabulka č.3 Požadované činnosti v rámci MC Radost pro matku.....	47
Tabulka č.4 Požadované činnosti v rámci MC Radost pro dítě.....	49
Tabulka č.5 Hodnocení úrovně zázemí a vybavenosti prostor.....	60

Seznam grafů:

Graf č.1 Motivace uživatelek k návštěvě MC Radost.....	44
Graf č.2 Vnímání přínosu návštěv MC Radost samotnými uživatelkami	46
Graf č.3 Činnosti, které by uživatelky uvítaly pro svoji osobu.....	48
Graf č.4 Činnosti, které by uživatelky uvítaly pro své dítě.....	50
Graf č.5 Vázanost původního bydliště na frekvenci návštěv MC Radost.....	52
Graf č.6 Vázanost původního bydliště na návštěvnost jiných vyškovských organizací zaměřených na rodinu s dětmi.....	53
Graf č.7 Vázanost původního bydliště na rozšíření sociálních kontaktů.....	54
Graf č.8 Vázanost dosaženého vzdělání k četnosti návštěv MC Radost.....	56
Graf č.9 Vázanost dosaženého vzdělání k aktivní účasti v MC Radost.....	57
Graf č.10 Vázanost dosaženého vzdělání k návštěvnosti jiných vyškovských zařízení zaměřených na rodinu s dětmi.....	58

PŘÍLOHY

Informační zpravodaj MC Radost, o.s.....	1
Anketní listy.....	7

MATEŘSKÉ CENTRUM RADOST, o.s.
Lípová 2, 682 01 Vyškov

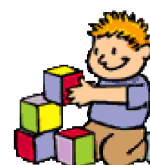
INFORMAČNÍ ZPRAVODAJ

Leden 2011

Pravidelný program pro šk. rok 2010/2011

- Pondělí:** 9,30 - 11,30 Zpívání a cvičeníčko pro děti od 2 let
16,00 - 17,00 Angličtinka (pro přihlášené)
- Úterý:** 9,30 - 11,30 Výtvarná dílnička děti 1 - 2 roky
12,00 - 13,00 Baby masáže
17,30 - 18,30 Těhulky s Nikou Račickou
18,30 - 19,30 Kurz předporodní přípravy (pro přihlášené)
- Středa:** 9,30 - 11,30 Malovánky pro děti od 2 let
16,30 - 17,45 Klub rodičů předčasně narozených dětí (1. týden v měsíci)
Rodičovská povídání (pro přihlášené)
18,00 - 19,30 Těhulky s Renatou Piňousovou
- Čtvrtek:** 9,30 - 11,30 Cvičíme a hrajeme si s dětmi 1 - 2 roky
15,30 - 17,30 Herna SLUNÍČKO
- Pátek:** 9,30 - 11,30 Mimísci
16,00 - 17,30 Tvořivé hraní babičky Jany (1x měsíčně)

Dopolední herny: Program plný básniček, písniček, pohádek, cvičení, kreslení atd . rozdělený dle věku dětí.

Úterý , středa - malovánky a výtvarná dílnička

Děti se při výtvarných činnostech budou bavit a současně se budou rozvíjet i mnohé jejich dovednosti, jako je zručnost při práci s různými materiály, nápaditost, zájem o poznávání světa. Důležité je proces tvoření, ne jeho výsledek. S sebou zásěrky pro děti nebo starší oblečení.

Pondělí , čtvrtek - pohybové hry a cvičeníčko

Jednoduché pohybové aktivity s pomůckami i bez nich, zpívání, rytmizování apod.

Mimisci:

Dopoledne pro čerstvé maminky, výměna zkušeností a vzájemné sdílení. Možnost zvážení svého miminka. Půjčovna pomůcek na podporu laktace. Jednou měsíčně laktační poradna se Zdenou Leciánovou.

Příspěvky na provoz: 30Kč/1vstup

Permanentky: 250Kč/10vstupů

Těhulky s Renatou Piňousovou

Cvičení nejen pro nastávající maminky - metoda L. Mojžíšové, cvičení na míčích, gravitýoga, relaxace. 1lekce/8 5Kč .
Vedoucí: Renata Piňousová , tel. 737538041,
e-mail: r.pinousova@seznam.cz

Těhulky s Nikou Račickou

cvičení cca od 20. týdne těhotenství, V rámci cvičení prot ažení svalů celého těla, s ohledem na těhotenství posílení svalových skupin, procvičení pánevní hodna , nácvik správného dýchání a úlevových manévrů , které jsou pro porod velkým přínosem . 1 lekce/50Kč. Zajišťuje Bc. Nikol Račická, tel.603149 583, nikol.racicka@seznam.cz

Pojištěnci VZP mají slevu 500 Kč na kurzovním Těhulek.

Laktační poradna v MC

Laktační poradna a podpůrná skupina kojících matek při MC Radost pod vedením Zdeny Leciánové. Je určena maminkám, které mají s kojením problémy a potřebují radu, nebo se jen chtějí podělit o své zkušenosti ostatními. V rámci laktační poradny funguje i půjčovna pomůcek pro kojící maminky na podporu laktace . Vhodné i pro těhotné ženy.

Cvičení rodičů s dětmi v tělocvičně Jednoty Orel ve Vyškově :

Cvičení rodičů s dětmi 3 - 6 let : pondělí 17 - 18 hod

Cvičení rodičů s dětmi 1,5 - 3 roky : úterý 10 - 11 hod.

Příspěvek na provoz: 30 Kč/hod.

Rozvíjej se děťátko středa 10:00 - 11:00 Tělocvična Jednoty Orel

Rehabilitační cvičení pod vedením fyzioterapeutky J aroslavy Kurialové pro děti s nerovnoměrnostmi v psychomotorickém vývoji, pro děti s postižením. Také preventivní cvičení pro děti ohrožené potížemi v pohybovém vývoji.

Akce probíhá v rámci činnosti Klubu rodičů předčasně narozených dětí při MC Radost.

V případě zájmu se prosím přihlaste na níže uvedené kontakty, budete informováni o podrobnostech . E-mail: dana.tvrdochova@seznam.cz, tel. 774 218 359

Orientální tanec pro ženy:

Středně pokročilí: pondělí 20 - 21 hod. tělocvična Jednoty Orel Vyškov
Pokročilí 2. stupně: pondělí 19 - 20 hod. tělocvična Jednoty Orel Vyškov
Začátečníci: úterý 19 - 20 hod. ZŠ Nádražní 5 Vyškov
Začátečníci: středa 17,30 - 18,30 hod. sokolovna Ivanovice na Hané

Cena: 100Kč/lekce

Bříšní tanec s miminky v šátku - Nové kurzy pro absolutní začátečnický s miminky v šátku čekají na první zájemce. Můžete se už přihlašovat, jakmile bude přihlášen minimální počet maminek a miminek, můžeme začít. Kurzy se budou konat v prostorách MC Radost, Lípová 2.
Info přihlášky na Lai-a@seznam.cz neboli tel. 728 984 855.

Kurz předporodní přípravy

Kurz obsahuje 6 hodinových lekcí a je vhodné jej začít navštěvovat kolem 25. týdne těhotenství. Na tyto lekce navazuje prohlídka porodního sálu nemocnici ve Vyškově. Ženy mají možnost vstoupit do již běžícího kurzu nebo si také vybrat jen ty lekce, které jsou pro ně obsahově zajímavější. Prvorodičkám je doporučeno navštěvovat celý kurz.

Obsah jednotlivých lekcí:

1. Přípravak porodu
2. Porod
3. Šestinedělí
4. Kojení
5. Praktická péče o dítě a potíže při kojení
6. Masáže dětí a kojenců, nošení dětí v šátku, aromaterapie.
7. Prohlídka porodního sálu a oddělení šestinedělí v porodnici ve Vyškově.

Dále je možné navštívit i tzv. **INTENZIVNÍ PŘÍPRAVU PORODU**, která trvá 2 hodiny a je v ní zahrnuta celá výše uvedená problematika (doporučeno spíše u vícerodiček).

Cena kurzu : 650 Kč (většina zdravotních pojišťoven na tyto kurzy přispívá)

Cena jednotlivé lekce 100Kč/hod

Cena Intenzivní přípravy k porodu 200Kč, cena za pár 300Kč.

Kontakt a přihlášky: tel. 603 149 583, email : nikol.racicka@seznam.cz

Kurz masáže dětí a kojenců

Masáže obsahují prvky z indických a švédských masáží a z jógy.

Jsou určeny dětem všech věkových kategorií (od kojeneckého věku až do staršího školního věku).

Masáže mají velký přínos také pro rodiče. Přinášejí potěšení, radost, napomáhají prohloubení vzájemné důvěry mezi rodiči a dětmi, odstraňují úzkost a nervozitu.

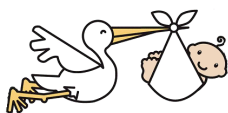
Rodiče mají díky masáží pocit sounáležitosti s dítětem a možnost udělat pro něj něco pozitivního.

Kurz je rozdělen do 3 lekcí, v nichž rodiče získají dostatečné informace o masáží, aromaterapii, muzikoterapii a naučí se masážním technikám přímo na svých dětech.

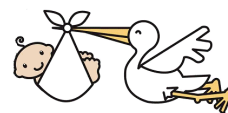
Cena kurzu 300 Kč / 3 lekce

Informace a přihlášky: tel. 603 149 583, e-mail: nikol.racicka@seznam.cz

Zveme všechny novopečené maminky na páteční program

MIMÍSCI

Dopolední herna pro maminky s miminky od šesti nedělí až po 1rok (nechodící dětičky)

Jak Mimísci probíhají?

9:30 - 10:00 příchod
10:00 - 10:20 cvičení, básničky
10:20 - 10:45 svačinka, přebalování aj.
10:45 - 11:30 hraní dětí, povídání na dané téma.

Program v lednu :

7.1. , 14.1. - téma „Autosedáčky,, - řekneme si o typech autosedaček a jak je správně umístit v autě, také Jak vybrat správnou autosedačku, Chyby při používání aut osedačky a další užitečné rady.

21.1. - téma „Šátky, nosítka a krosničky,, - dozvíte se o výhodách nošení dětí a rozdílích mezi jednotlivými nosítky.

27.1. „Volné povídání,, - popovídáme si na téma, které bude maminky zrovna zajímat.

.....
...

S kočárkem do knihovny

Lednová návštěva knihovny
v rámci středěční dopolední herny

5. ledna v 10 hodin v dětském odd. Knihovny Karla Dvořáčka.

Téma: Mozkové dovádění se Zdeňkou Adlerovou

Vstupné 35,-. Toto dopoledne není pravidelný program v MC.

HERNASLUNÍČKO

tvořivá herna pro rodiče a děti od 3 do 7 let
každý **čtvrtek 15.30 - 17.30** v MCRadost

Herna SLUNÍČKO - Prostřednictvím **dramatické výchovy, výtvarné výchovy a tvořivých a vybraných speciálně - pedagogických technik** společně rozvíjíme to, co nám jde, objevujeme své skryté schopnosti a zdokonalujeme, co už trochu umíme. Z ahátet nebudou děti ani rodiče. Program je sestaven vždy tak, aby rozvíjel děti komplexně a vyváženě. Zaměřujeme se především na **komunikační dovednosti, rozvoj tvořivosti a myšlení, rozvoj jemné i hrubé motoriky a smyslového vnímání.**

Dveře jsou otevřeny všem dětem... i těm, které si myslí, že to pro ně není.

Program v lednovém Sluníčku

6.1. Papouškův bublinový cirkus - budeme procvičovat zobáčky, pusy a jazýčky, foukat, funět, dýchat, povídat a hrát si s bublinami

13.1. Procvičování tlapek se Zajícem Pupíkem - co vše dokážou naše ruce a prstíky? Kamarádi spolu naše pravá a levá ruka? Umí hrát naše ruce divadlo?

20.1. Voňavka pro krále všech smyslů - Král všech smyslů nás pozval na oslavu čichu. Musíme společně vyrobit okouzující voňavý dárek a ukázat králi, že nemáme lenivé nosy.

27.1. Mlýnkem do pohádky o Medvědovi Flóře. Pěť'a našel ve sněhu cestou ze školy medvěda. Byl starý, špinavý a potrhaný. Co se s ním dělo potom?Přijďte a uvidíte.

Skákal pes přes oves - canisterapie v o.s. Rodinná pohoda

14.1. 16 - 17 hod. (hlase se co nejdříve - omezený počet)

Z organizačních důvodů je třeba se přihlásit vždy do pondělního večera.
dana.tvrdochova@seznam.cz,774 218 359 .

Klub rodičů předčasně narozených dětí

5. ledna v 16:30 v MC Radost

Téma: Když už trochu povyroستou ...s čím se mohou potýkat rodiče odrostlejších nedonošeňátek... jak to udělat, aby nástup do školky nebolel...tipy na zajímavé pomůcky a metody...

Přijďte si popovídat...

- Můžeme sdílet starosti, ra dosti, úspěchy, potíže i nápady
- Budeme si předávat praktické rady usnadňujících každodenní život
- Předávat si tipy na pomůcky, které můžeme při výchově a péči o děti využít
- Hledat cesty k překonávání problémů
- Chybět nebude ani předávání kontaktů na odborníky, tipů na literaturu, zajímavé akce

V případě zájmu se prosím přihlaste na tel:774 218 359,e-mail:dana.tvrdochova@seznam.cz

Tvořivé hraní babičky Jany

Výtvarná dílnička pro prarodiče s vnoučaty

Když babičky a dědečky v centru uvítáme rádi kdykoliv, jednou měsíčně bude páteční odpoledne vyhrazeno právě jim a jejich vnoučatům. Pod vedením babičky Jany (s mnohaletými pedagogickými zkušenostmi a kupou nápadů) budou s dětmi vyrábět, tvořit, hrát si, povídat... Nejsou potřeba žádné speciální dovednosti, stačí trocha volného času a chuť zažít s vnoučkou něco zajímavého.

5. setkání -21.1.16:00 -17:30 Veselá zvířátka

Na dílnu je třeba se přihlásit do 14.1. na dana.tvrdochova@seznam.cz,774 218 359.

Psychopo radna

Nabízíme možnost individuálních konzultací s psycholožkou – Mgr. Danou Tvrdochovou

Výchova dětí a život na „mateřské“ může přinášet mnoho radostí, ale také trápení, otazníků, pochybností a náročných situací. Pokud zrovna některé řešíte a chtěli byste se o nich poradit, probrat je, ujistit se ve výchovných přístupech nebo hledat východiska, ozvěte se na uvedené kontakty a můžeme se domluvit na setkání. dana.tvrdochova@seznam.cz, 774 218 359

Maminky hračkářky

Pojďme společně vyrobit sbírku zajímavých hraček

Jestli máte a čas a chuť vyrobit nějakou jednoduchou a zajímavou hračku na rozvoj motoriky, smyslového vnímání a dalších schopností, přečtěte si seznam vyvěšený v MC nebo si o něj napište na mail dana.tvrdochova@seznam.cz. avyberte si některou z navržených hraček. Až si s ní Vaše dítě pohraje, přineste ji do MC. Vyrobíme speciální krabici na tyto hračky a budeme je společně využívat, případně půjčovat. Samozřejmě je budeme střežit jako oko v hlavě.

Pokud si nějakou hračku vyberete, ozvěte se a domluvíme se na podrobnostech.

Samozřejmě jsou vítány i Vaše vlastní nápady!

Seznam bude průběžně doplňován.

Těšíme se na hračky!

Informační zpravodaj MC Radost www.mcradost.wz.cz

mcradost@seznam.cz

telefon MC Radost: 773 150062

Početvýtisků :1 0

Uzávěrka příštího čísla 25.1.2011

Své návrhy a připomínky posílejte na: g.vasickova@email.cz

Příloha č.2

Vážené maminky,

studuji 3.ročník vysoké školy – obor Sociální práce na Filosofické fakultě v Olomouci. Téma mé bakalářské práce, kterou v současnosti zpracovávám je „Spokojenost matek se službami Mateřského centra Radost ve Vyškově na Moravě“. V této souvislosti si dovoluji obrátit se na Vás s prosbou o vyplnění této ankety:

1. Vnímáte návštěvy MC jako formu oddychu a zpestření mateřské či rodičovské dovolené?
a) ano b)ne.
2. Našla jste nové přátele v prostorách MC, se kterými se scházíte i mimo prostory MC?
a) ano b) ne.
3. Jak často většinou navštěvujete prostory MC (herna, tělocvična, zahradní hřiště)?
a) několikrát týdně b)jednou týdně c) nepravidelně d) vybírám si jednorázové akce.
4. V jakém věku dítěte jste začala navštěvovat MC?
a) v těhotenství b) do šesti měsíců věku dítěte c) po šesti měsících věku dítěte
d) po roce dítěte e) po dvou letech dítěte.
5. Navštěvovala jste nebo navštěvujete MC i se starším dítětem?
a) ano b) ne c) nemám starší dítě.
6. Vnímáte návštěvy v MC jako obohacení:
a) především Vašeho života b)) především života Vašeho dítěte
c) nás obou (tří...) d) nepovažuji návštěvy MC za obohacení života.
7. Navštěvujete i jiné organizace zaměřené na rodinu s dětmi ve Vyškově (Rampa, Piafa, Sokol či jiné)?
a) ano b) ne.
8. Jaká je Vaše motivace k návštěvě MC? (Můžete zakroužkovat více variant).
 - Možnost aktivně trávit čas se svým dítětem mimo domov.
 - Možnost setkávání se dítěte s vrstevníky.
 - Činnosti MC, které přispívají k rozvíjení dovedností Vašeho dítěte.
 - Činnosti MC, které přispívají k rozvíjení Vašich znalostí a dovedností.
 - Možnost společného setkávání se s ostatními maminkami.
 - Možnost vlastní aktivity při chodu centra.
9. Uvedte prosím, v čem vidíte přínosy návštěv MC. (Můžete zakroužkovat více variant).
 - Mám pocit, že společnou činností v MC prohlubuji vztah ke svému dítěti.
 - Program MC mi poskytuje inspiraci k novým aktivitám s dítětem.
Mohu říci, že návštěva MC posiluje moji rodičovskou úlohu.
 - V průběhu činnosti v MC objevuji u svého dítěte nové schopnosti a dovednosti.
Vnímám MC jako „přípravu a ulehčení vstupu“ mého dítěte do mateřské školky.
Uvedte prosím, co jiného Vám nebo Vašemu dítěti návštěvy MC přináší.....
.....
 - Nezasnamenávám žádné přínosy spojené s návštěvou MC.

10. Jak si myslíte, že vnímá Váš partner Vaše návštěvy MC?

a) podporuje mě b) považuje to za ztrátu času c) je mu lhostejné, jak trávím s dítětem čas.

11. Navštěvují MC a jejich pravidelné nebo nárazové akce i ostatní příslušníci Vaší rodiny?

a) ano b) ne.

11. Jaké jiné činnosti by jste uvítala v rámci MC pro Vaši osobu?

- Poradenství v oblasti výchovy dětí.
- Poradenství v oblasti výživy dětí.
- Poradenství v oblasti skloubení zaměstnání a rodiny.
- Tělesná (zaměřená na fyzickou kondici).
- Vzdělávací – jazyková.
- Rukodělná.
- Možnost objednat si do MC masérku, kosmetičku.
- Možnost hlídání dětí.
- Žádné, nabídka je dostatečná.
- Jiné,

uveďte.....

12. Jaké jiné činnosti by jste uvítala v rámci MC pro Vaše dítě/děti?

- Hudební.
- Kroužek pro aktivity sourozeneckých skupin.
- Přípravu předškoláků před vstupem do Základní školy.
- Společné výlety za přírodou.
- Společné výlety na kolech.
- Společné víkendy či dovolené.
- Více aktivit pro tatínky s dětmi.
- Více aktivit pro prarodiče s dětmi.
- Žádné, nabídka je dostatečná.
- Jiné,

uveďte.....

13. Podílíte se aktivně na činnosti MC?

a) ano, formou přivýdělku b) ano, formou dobrovolnictví c) nepodílím.

14. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

a) základní b) vyučena c) středoškolské d) vyšší odborné e) vysokoškolské.

15. Můžete uvést počet Vašich dětí?

a) první těhotenství b) jedno dítě c) dvě děti d) tři děti e) čtyři a více.

16. Momentálně žijete:

a) v manželství b) v nesezdaném partnerství c) sama s dítětem (dětmi) d) s rodiči.

17. Ve Vyškově žijete:

a) od dětství b) od sňatku (vytvoření partnerství).

Činnost MC RADOŠT	Navštěvuji		Čas konání		Oznámte jako ve škole (1-5) 1 -výborné, 5 - nedostatečné			
	ano	ne	vyhovuje	nevyhovuje	šatna, hygienické zázemí	materiálové vybav (hračky, sport, potřeby, výtvarné)	zázemí pro dítě (přebalovací pult, místo pro kočárek, prostor ke krmení)	náplň činnosti
Pravidelný program								
Zpívání a cvičeníčko pro děti od 2 let								
Vývarná dílnička pro děti 1-2 roky								
Babymasáže								
Angličtina								
Těhučky s Nikou								
Kurs předporodní přípravy								
Malovánky pro děti od 2 let								
Klub rodičů předčasně narozených dětí								
Těhučky s Renatou								
Cvičíme a hrajeme si s dětmi 1-2 roky								
Herna Sluníčko								
Mimisci								
Tvořivé hraní babičky Jany								
Břišní tance s miminky v šátku								
Tělocvična Jednoty Orei								
Cvičení s dětmi 3 - 6 let - pondělí								
Cvičení s dětmi 1,5 - 3 roky - úterý								
Cvičení s dětmi 1,5 - 3 roky - středa								
Orientální tanec pro ženy stř.pokročili								
Orientální tanec pro ženy-pokročili 2.st.								
Rozvíjej se děťátko - rehabilitační cvič.								
Středecní setkávání v Knihovně K.D.								
Hřiště ve Smetanových sadech								

Ostatní služby	Využívám	
	ano	ne
Laktační poradna		
Půjčovna pomůcek pro kojení		
Půjčovna hraček		
Půjčovna literatury		
Psychoporaďna		

Děkuji za Váš čas a ochotu, Jarmila Valachová